

Geaflecht

Geaflecht verschijnt vier maal per jaar en is een uitgave van Natuurvereniging Geaflecht.

www.geaflecht.nl

NOTARIS
KANTOOR

de **A**nnarries

ZONNEDAUW 4 - 9202 PA DRACHTEN
POSTBUS 10 - 9247 ZN URETERP
T 0512 - 303 403
INFO@WAARVANAKTE.NL
WWW.WAARVANAKTE.NL

KAPSALON

Artistique

Kerkewal 23
8401 CG Gorredijk
0513 462965

info@kapsalonartistique.nl

KAPSALON
Artistique

sikkeboonstra
FIETSSPECIALIST

Hoofdstraat 4, 8401 BZ Gorredijk, 0513 856 716
www.sikkeboonstra.nl

Tuin*
dorado

het voordeel van Groen
Drachten · Gorredijk · Wolvega

EP: Van der Molen

ElectronicPartner

Onze service
maakt het
verschil

Beeld & Geluid - Telecom - Multimedia - Wassen & Drogen - Koelen & Vriezen
Huishoudelijke apparatuur - Inbouwapparatuur - Satelliet - Eigen technische dienst

Hoofdstraat 88 - 8401 CC Gorredijk - Telefoon: (0513) 46 20 65

meer als 100 jaar

mannenmode
BELLINGA

Hoofdstraat 57 Gorredijk 0513-461424

tekenbureau **Bijlsma**

makelaardij **Bijlsma**

Voor al uw taxaties, verkopen, aankopen, bouwkundig tekenwerk
B.F. Bijlsma, Brouwerswal 12 te Gorredijk, telefoon 0513 - 466740

Café **Salento**

**Wij zorgen voor de
koffie op uw werkplek.**

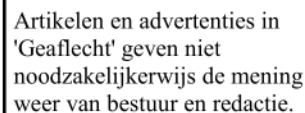
Café Salento is het zakelijke koffieconcept van Overwijk
Koffiesystemen. Meer weten? Kijk op www.cafesalento.nl.

**ERVAREN SCHILDERS
VOOR VAKKUNDIG
SCHILDERWERK**

r. bethlehem
SCHILDERSBEDRIJF

TEL. 0513-462016 WWW.BETHLEHEMSCHILDERS.NL

Nieuwe leden, opzeggingen en adreswijzigingen dienen schriftelijk (ook per E-mail) gemeld te worden bij de **ledenadministratie**: zie bovenstaande adressenlijst. Het verenigingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar. Eventuele opzeggingen dienen uiterlijk 1 november voorafgaand aan het beoogde jaar bij de ledenadministratie gemeld te worden.

Inhoud Geaflecht nr.4 december 2021

Adressenlijst	1
Van de bestuurstafel	3
Zorgen om de omgevingswet	3
Toekomst veenweidegebied vraagt integrale aanpak van kernproblemen	4
Ingewikkelde kapregels in Opsterland	5
Vlotten bouwen	5
Ledenvergadering 28 okt. 2021	6
Overleg met burgemeester en wethouders	6
In memoriam Reinder Visser	7
Activiteiten agenda 2022	8
Reptielenmonitoring in Fryân in 2021	12
Gefaseerd maaien zorgt voor meer sprinkhanen	16
Cursus vogeltellen volgens BMP methode	18
Natuur en recht	19
Column	21
Verslag vogeltrek in Falsterbö	22
De ringmus	24
Boekbespreking	26
Natuerferiening Bakkefean e.o.	28
Natoernijs november 2021	28
Toekomst van onze omgeving	30

Automatische incasso in het jaar 2022

Vele leden van de Geaflecht betalen de contributie jaarlijks door middel van een machtiging. Dat wordt bijzonder op prijs gesteld. Een dergelijke machtiging heeft voordelen voor u zelf maar ook voor de vereniging. Immers u hoeft er niet meer aan te denken en u weet zeker dat de contributie betaald is. De penningmeester kan uw contributie goed administreren.

Er zijn echter ook leden die nog geen automatische incasso hebben.

Ik vraag uw medewerking, indien u nog geen machtiging voor automatische incasso heeft afgegeven. Hoe kunt u zich aanmelden?

Welnu dat is eenvoudig:

U kunt met mij contact opnemen door mij te bellen 06-1500 25 42

U kunt een bericht sturen naar Geaflecht@gmail.com; ik zal daarna contact met u opnemen.

Het kan zijn, dat u niet zeker weet of u al een machtiging voor automatische incasso bij de vereniging heeft. U komt er snel achter door contact met mij op te nemen (zie hierboven).

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Met vriendelijk groet, De Pônghâlder, Romke Oosterbaan

Van de bestuurstafel Verenigingsnieuws en correspondentie

Zorgen om de Omgevingswet

Op 1 juli 2022 moet de Omgevingswet in werking gaan. Deze nieuwe wet voegt meerdere wetten samen op het gebied van de inrichting van de fysieke ruimte. Het gaat over regels die bepalen waar woningen komen, hoe hoog gebouwen mogen zijn, waar we energie gaan opwekken en hoe we natuur en landschap beschermen, en veel meer. Binnen de nieuwe regels van de Omgevingswet is er meer ruimte voor eigen initiatief en participatie van burgers, en natuurlijk van bedrijven en projectontwikkelaars met veel middelen om plannen te ontwikkelen.

Op 11 november hebben Joke Bouius en Claartje Slofstra, Natuurferiening Bakkefean e.o. en Mary van der Graaf van Geaflecht met ambtenaren van de gemeente Opsterland gesproken over de invoering van deze wet. Het ging met name over de omgevingsvisie. De Omgevingswet verplicht gemeenten een visie te maken op hoe het landschap en de dorpen in de toekomst moeten worden ingericht. Opsterland oefende hier enkele jaren geleden mee door in de geest van de komende wet al een informele visie, op te stellen. Deze moet nu geactualiseerd worden. Deze eerste visie is niet gefundeerd op een op een gedegen landschapsbiografie, waarin alle waardevolle elementen voor natuur en landschap beschreven staan. Ook voor de nieuwe visie vindt de gemeente een landschapsbiografie niet nodig. Ten onrechte, naar onze mening.

Het bestuur, de redactie en activiteitencommissie van onze vereniging willen van af deze plaats iedereen prettige feestdagen en een goed en natuurrijk 2022 toe wensen. Daarnaast wil het bestuur iedereen bedanken die zich, op welke wijze dan ook, in het afgelopen jaar heeft ingezet voor het wel en wee van onze vereniging. Alle veldwerkers, deelnemers aan diverse werkgroepen en excursies, adverteerders, belangstellenden en vooral alle trouwe leden. Zonder hen zou er geen vereniging en verenigingsblad mogelijk zijn.

Ernstige zorgen over de nieuwe wet zijn er ook over de verandering van het principe ‘Nee, tenzij’ naar ‘Ja, mits’. De nu nog geldende Wet op de ruimtelijke ordening gaat uit van ‘nee, tenzij’. Dus zaken die niet in het bestemmingsplan voorkomen, mogen niet, tenzij de aanvrager duidelijk kan maken dat een uitzondering goed zou zijn. In de nieuwe wet mogen ontwikkelingen (zoals bouwen) wel, tenzij er duidelijke bezwaren zijn. De bewijslast wordt hiermee omgekeerd. Natuur en landschap dreigen hiervan het kind van de rekening te worden, want zij hebben zelf geen stem, en zeker geen kapitaalcrachtige. Luister maar eens naar de uitzending van Vroege Vogels van 28 november op Radio 1. <https://www.nporadio1.nl/fragmenten/vroege-vogels/083a8b90-ab00-4038-bcbc-c5da4f4e6221/2021-11-28-nieuwe-omgevingswet-zorgelijk-voor-natuur>

De nieuwe omgevingsvisie moet meer ‘integraal en strategisch’ zijn. Zij bestrijkt alle aspecten van de fysieke leefomgeving en is meer dan een optelsom van afzonderlijke visies voor de onderdelen. Zij geeft een samenhangende visie op hoofdlijnen over grote thema’s, zoals biodiversiteit, landbouw, aanpassing aan de klimaatverandering en de leefbaarheid in sociale zin.

Opvallend is dat het Opsterlandse gemeentebestuur de standpunten van de provincie doorgaans voor zoete koek aanneemt. Kaders van provincie zijn logischerwijs vaak bepalend voor de gemeente, maar zelf nadenken over andere opties en deze indringend bij anderen onder de aandacht brengen, hoort bij krachtig besturen. Met een laissez faire-houding bij de energietransitie, bijvoorbeeld, is de optie van zorgvuldig in het landschap ingepaste windmolens niet bespreekbaar en is ‘landbouw met toekomst’ reeds ingevuld (doorgaan op dezelfde weg met hier en daar wat dure aanpassingen). Wij vragen om een ‘eigen kijk’ van de gemeente en deze uit te dragen.

In de Sa van 10 november stond een ingezonden brief van Natuurvereniging Geaflecht over het veenweidegebied. In deze brief onze visie over hoe problemen in en door de landbouw (dus ook het wegwijnen van het veen) benaderd moeten worden.

Toekomst veenweidegebied vraagt integrale aanpak van het kernprobleem

De problemen in het veenweidegebied zijn intussen algemeen bekend en erkend: snelle bodemdaling, verzakking van wegen, riolering en huizen, enorme emissie van CO₂, verdroging van de grond. En niet te vergeten het verdwijnen van biodiversiteit en weidevogels.

De provincie, het waterschap en zeven gemeenten hebben, na tientallen jaren met een politiek van pappen en nathouden, weer een nieuw plan van aanpak voor dit complexe probleem opgesteld. In het Veenweideprogramma 2021-2030 geven zij een goede beschrijving van de problemen. Maar zal het met dit nieuwe plan nu wél lukken om met succes en voldoende tempo over te gaan naar een houdbare situatie? Wij zijn er niet gerust op. De kosten voor de aanpak van slechts een klein deel van het veenweidegebied zijn op 500 miljoen euro geschat. Dit geld is er nog niet, er is nog maar 80 miljoen toegezegd. Maar onze grootste zorg is dat het geld onvoldoende effectief en efficiënt zal worden gebruikt. Waarom? Door te veel inzet op symptoombestrijding en te weinig op een integrale aanpak van de oorzaak.

De kern van de veenweideproblematiek is de huidige manier van landbouw die een laag waterpeil vereist. Daar moet dus ook de oplossing gevonden worden. Maar voor nijpende vraagstukken in de landbouw (bodemdaling, stikstof, klimaat, biodiversiteit, bodemvruchtbaarheid, weidevogels en

snelle afname van het aantal boerenbedrijven) worden nu afzonderlijke plannen met eigen regels en subsidies bedacht. Dit is een heilloze en onnodig kostbare weg. Alleen een integrale aanpak, waarin een duurzame landbouw centraal staat, kan een perspectief bieden.

Hiervoor is een nieuw verdienmodel voor de landbouw nodig. Zo'n verdienmodel - waarmee boeren een eerlijke boterham kunnen verdienen - kunnen we niet op eigen Friese kracht van de grond krijgen daarvoor is de hulp van het rijk, de Europese Unie, de zuivelindustrie, de banken, de supermarkketens en de consumenten nodig. Zoeken naar verdienmogelijkheden voor een duurzame landbouw vergt een bestuurlijke inspanning die het lokale en provinciale niveau te boven gaat. Laten de veenweidegemeenten en de provincie een vuist maken naar Den Haag en Brussel. Zo lang en zo vaak als nodig is.

De gemeente Opsterland kan hierbij vooroplopen, sleuren en blijven sleuren om de veenweideproblematiek krachtig bij de kern aan te pakken en met vaart op te lossen. Gemeenteraad, neem op 15 november een besluit over het Veenweideprogramma dat van wil en moed getuigt.

Bestuur Natuurvereniging Geaflecht

Ingewikkelde kapregels in Opsterland

Woon je in Opsterland, dan moet je voor het omzagen van een grote beuk of eik in je tuin een vergunning aanvragen bij burgemeester en wethouders. Voor andere soorten, zoals kastanjes, lindes en platanen, geldt dit alleen wanneer je denkt dat de boom nog minstens tien jaar in leven zal blijven, én dat hij beeldbepalend is voor de omgeving, én cultuurhistorisch waardevol is of een bijzondere plek in de geschiedenis van Opsterland inneemt. Hierover moet je je dus vooraf zelf een oordeel vormen. Bij beuken en eiken niet: je dient domweg een aanvraag in en burgemeester en wethouders beoordelen. Er is nog een verschil: voor eiken en beuken is een vergunning nodig als de omtrek van de stam minstens 90 centimeter bedraagt, voor andere boomsoorten pas bij 190 centimeter of meer.

Deze regeling vinden wij nodeloos ingewikkeld, en juridisch ook niet waterdicht. Wij hebben de gemeenteraad gevraagd de regels te versimpelen door het kappen van kastanje, linde en plataan zonder vergunning te verbieden. Dat is makkelijker voor burgers, geeft een betere bescherming van bomen en het kost ook nog eens niets of weinig om deze uitbreiding van het kapverbod door te voeren. Tevergeefs echter: een meerderheid van de raad (Opsterlands Belang, VVD, FNP, CU, CDA en PvdA) heeft op 11 oktober jl., zonder duidelijk te maken waarom, ons voorstel afgewezen.

Vlotten bouwen

Er is een werkgroep opgericht die er voor gaat zorgen dat de Visdiefjes in de Bouwesplas op degelijker en grotere vlotten kunnen broeden komend voorjaar. In samenwerking met Staatsbosbeheer zullen deze voor het broedseizoen worden verankerd in de Bouwesplas (natuurgebied Van Oordt's Mersken bij Terwispel). Althans dit is het plan; we zoeken nog financiering! Jaren geleden zijn hier ook al eens vlotjes geplaatst. Met succes: ze waren in trek bij de vogels. Nu ze door de tand des tijds zijn aangetast worden ze, is de bedoeling, vervangen door grotere, waarop meerdere vogels kunnen nestelen. Wil je helpen om de vlotten te bouwen of met een financiële bijdrage onder-

steunen? Bel dan Tjeerd Geertsma (06 38917537)

Ledenvergadering 28 oktober 2021

Met meer dan een half jaar vertraging als gevolg van het coronavirus is op 28 oktober de jaarlijkse ledenvergadering gehouden. Het financieel jaarverslag 2020 werd goedgekeurd. Er was een klein exploitatietekort (€ 514,-), maar de vereniging is financieel gezond. Aan het bestuur werd decharge verleend voor het gevoerde financiële beleid. Ook aan de begroting 2021 hechtte de vergadering haar goedkeuring. Besloten werd om de contributie voor leden die het blad de Geaflecht per post ontvangen met ingang van het jaar 2022 wegens toegenomen verzendkosten te verhogen tot € 25,-.

Overleg met burgemeester en wethouders

In elk geval een keer per jaar wisselen we van gedachten met burgemeester en wethouders van Opsterland over onderwerpen op het gebied van natuur, landschap, milieu, duurzaamheid, cultuurhistorie. Kortom het hele terrein waarmee onze vereniging zich bezighoudt. Het overleg dit jaar is uitgesteld tot 16 januari a.s. Wilt u dat een bepaald onderwerp aan de orde komt? Laat dit dan weten aan een van de bestuursleden. Hun telefoonnummers en e-mailadressen staan voorin dit blad.

Belangrijke mededeling: Contributie 2022

Hierbij vraag ik uw aandacht voor het volgende.

De contributie in 2022 is als volgt:

- Leden die de Geaflecht aan huis krijgen bezorgd of per email ontvangen betalen een contributie van **10 euro** per jaar.
- Voor de leden die de **Geaflecht per post** ontvangen geldt vanaf 2022 een andere contributie. In de afgelopen ledenvergadering van 28 oktober 2021 is besloten om de contributie voor deze leden (zogenaamde postontvangers) met ingang van 1-1-2022 van 20 naar 25 euro per jaar te verhogen. De reden voor de verhoging is de alsmaar stijgende portokosten. Ik verzoek u met de verhoging rekening te houden. Heeft u een automatische incasso bij de vereniging dan wordt het bedrag aangepast. U hoeft dan niets te doen.

Zijn er nog vragen, neem dan contact met mij op.

De pônghâlder, Romke Oosterbaan

Ledenwerving

Er is een nieuwe folder voor het werven van leden beschikbaar. Deze bevat informatie over onze vereniging en haar activiteiten. Het zou heel mooi zijn als ieder lid volgend jaar een aantal folders uitdeelt aan mensen die de natuur goedgezind zijn. Het is maar een kleine moeite. U kunt de folder verkrijgen via de bestuursleden. Hun telefoonnummers en e-mailadressen vindt u voorin dit blad. Wij rekenen graag op uw inzet om onze vereniging nog groter te maken.

Spring eruit

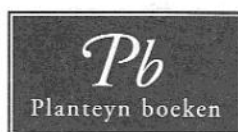
Ontwerp & uitvoering van:

Autobelettering
Reclameborden
Gevelreclame - Lichtreclame
Spandoeken - Stickers

Krekt Dijkma
Reclame

Gorredijk
T 0513 460545
www.krektdijkma.nl

Boeken. Heel veel boeken.

Langewal 19 Gorredijk 0513-461254 gorredijk@planteyn.nl
www.planteyn.nl

Openingsuren:
Maandag gesloten. Dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag van 08.30
tot 12.30 uur, en van 13.30 tot 18.00 uur. Zaterdag 09.00 tot 12.30 uur
en van 13.30 tot 17.00 uur vrijdag koopavond.

SWYNSWEI 2D
9245 HE NIJ BEETS

S.v.d. BERG
NIJ BEETS

TEL 0512 461448
FAX 0512 461248

Bezoek onze nieuwe website op www.wooncentrumsvdberg.nl

Marije Geertsma
FOTOGRAFIE

- dierenportret
- mensenportret
- nieuwsfoto's
- zakenfoto's
- flora en fauna

www.marijegeertsma.nl
info@marijegeertsma.nl

administratiekantoor

Jan Kort

Molenwal 17 info@jankort.nl
8401 CD Gorredijk Tel.: 06 50271738

Medprevent

- Gecertificeerde arbodienst (met verzuimbegeleiding)
- Unieke éendaagse opleiding BHV
- Medische keuringen (PMO's en bedrijfskeuringen)

← Tevens EHBO, AED en VCA

www.medprevent.nl

Adres Trijehoek 19 / 8408 HB Lippenhuizen
Postbus 227 / 8400 AE Gorredijk
E-mail info@medprevent.nl
Telefoon 0513 46 62 17

*Schilders
met hart
voor uw huis*

- Onderhoud
- Nieuwbouw
- Glas
- Wandafwerking

J. Tenge
Schildersbedrijf

Stationsweg 46 • 8401 DR Gorredijk
Tel. 0513 - 462896 • Mob. 06 - 50254038
E-mail: info@tenge-schilders.nl
Internet: www.tenge-schilders.nl

Voor Particulieren en bedrijven

Planten voor uw tuin
koopt u natuurlijk
rechtstreeks bij de kweker!

NU OOK SCHETSSERVICE

Gespecialiseerd in coniferen, heesters,
laanbomen, rhododendrons, buxus enz.
Deskundig advies.

Visser Plant

Boomkwekerij / Plantencentrum
Bûtewei 12 - 8408 HC Lippenhuizen
Telefoon 0513-461578
www.visserplant.nl

Uw makelaar!

Badweg 30
8401 BL Gorredijk
0513 - 46 01 01

Sierd Moll

info@sierdmoll.nl **MAKELAARS**
www.sierdmoll.nl

www.fysiogorredijk.nl

 fysio
Gorredijk

Stationsweg 24A
8401 DP Gorredijk
Telefoon: 0513 462 862

 diëtist
Gorredijk

**Fysiotherapie
Manuele therapie**

autobedrijf
Jaap De Vries

Opel occasions Gorredijk

Stationsweg 85 - 8401 DM Gorredijk
Telefoon (0513) 46 21 03 Fax (0513) 46 23 10
www.opelaanbod.nl

Jan Koppert
INSTALLATIEBEDRIJF

Tolhusleane 15 - Terwispel
T. 0513-463413 / 06 23281521

info@koppertinstallatie.nl
www.koppertinstallatie.nl

kapsalon
IDA DE VOS

de Vos

0513 461475

www.idadevos.nl

**Woonstijl
makelaars**

Register makelaar
taxateur

Brouwerswal 22
8401 DA Gorredijk
Telefoon: 0513 - 460064

E-mail: info@woonstijlmakelaars.nl
Internet: www.woonstijlmakelaars.nl

Wat doet de Woonstijlmakelaar voor ú

- Verkoop van uw oude woning
- Aankoop van uw nieuwe woning
- Taxatie
- Woning verbeteren
- Interieur (re)stylen
- Tuinadvies

**Hoé doet de Woonstijlmakelaar
dit voor ú**

- Professioneel en deskundig
- Persoonlijk en actief, samen met u
- Op basis van no cure no pay
- Laag tarief afgestemd op uw wensen
- Aankoop van uw nieuwe woning

 faberwineworld
La Ruta del Vino
Lippenhuizen

de wereld van
KOTA RADJA
BEETSTERZWAAG

Hoofdstraat 39 Beetsterzwaag

Tel.: 0512 382 224 - E-mail: info@kotaradja.nl - www.kotaradja.nl

het neusje van

de zalm

uw visspecialist

Marktplaats - Gorredijk

Telefoon: 06 294 63 696

DRUKKEN - OOK DIGITAAL -

- BROCHURES • PROGRAMMABOEKJES
- TROUW- EN GEBORTEKAARTEN • STIKKERS
- PRINTEN (OOK GROOT FORMAAT) • KOPIËREN
- STEPELS • BUITENRECLAME • BELETTERING
- KLEDINGBEDRUKKING -EIGEN ONTWERPSTUDIO-

 LAGEVEEN
drukkerij & copyshop

Totaalpakket voor al uw drukwerk

www.drukkerijlageveen.nl

Lijnbaan 5

8401 VL Gorredijk

Tel: 0513 46 38 63

info@drukkerijlageveen.nl

Ûs Hoekje

Jeans & Fashion

Hoofdstr. 104 Gorredijk

Ûs Hoekje

Jeans & Fashion

Hoofdstraat 104 - Gorredijk

www.ushoekje.nl

In memoriam Reinder Visser

In september bereikte ons het bericht via de Leeuwarder Courant dat ons oud-bestuurslid Reinder Visser in Dronten op 16 september is overleden. Hij is 75 jaar geworden.

Rein was een bevlogen natuurliefhebber en amateur-archeoloog.

Hij heeft vele jaren in het bestuur gezeten en op zijn unieke manier een grote bijdrage geleverd aan de activiteiten van onze vereniging.

Hij was in ons bestuur de man die het hart op de tong droeg. Wij moesten hem wel eens wat afremmen, maar hij zorgde er wel voor dat de vaart erin bleef en als het op actie aankwam hield hij ons bij de les.

Hij was bij vele acties en projecten betrokken, zoals het jaarlijkse overzetten van padden op de Poastwei in Beetsterzwaag. Ook bij het schrijven van bezwaarschriften, zoals tegen verlening van een vergunning aan It Wetterskip Fryslân inzake een oever-en kadeproject bij de Schipsloot en acties tegen het kappen van bomen hadden zijn aandacht. Het plaatsen van vleermuiskasten in het centrum van Gorredijk haalde de krant (De Gordykster). De kasten moesten nestgelegenheden van gekapte bomen vervangen. Veel bomen waren daar gekapt om ruimte te maken voor het project Centrumplan Oost.

Voor de Geaflecht deed hij naast het rapen en nieten en de maandelijkse vergaderingen jarenlang het advertentiebeleid.

Toen hij verhuisde naar Dronten kwam er een einde aan zijn bestuurslidmaatschap.

Zijn archeologische activiteiten waren ook een verrijking. Als we bij hem thuis vergaderden keken we allemaal wel eens naar de bijzondere vondsten in zijn vitrinekasten. Hij was ook vrijgevig. Agaath's dochter Elea kreeg een keer een handvol haaientanden van hem waar ze heel verguld mee was.

Hij was een bijzondere man, wij zullen hem nooit vergeten.

Het bestuur

Men zegt dat de mens het slimste wezen op aarde is, maar geen ander dier is zo dom om de eigen leefomgeving te verpesten.

Men zegt dat de natuur wreed is omdat dieren geen geweten hebben, maar hoe wreed is het wel een geweten te hebben en hele soorten; werelden te vernietigen?

Van de activiteitencommissie

Ook voor 2022 heeft de activiteiten commissie van Natuurvereniging Geaflecht haar uiterste best gedaan om weer een interessant en veelzijdig aanbod aan lezingen te organiseren. Vorig jaar moesten we de meeste lezingen annuleren in verband met maatregelen tegen het heersende coronavirus. De vooruitzichten leken goed maar op dit moment zijn we weer terug bij af. Het virus is in volle omgang terug. Wat 2022 in dit verband gaat brengen, is voor ons als activiteitencommissie niet te overzien. We blijven positief maar het kan zijn dat we ook in het komende seizoen opnieuw lezingen moeten annuleren. Maar we gaan er vanuit dat ze doorgaan. Mocht het **niet** mogelijk zijn dan communiceren wij hierover op onze website (geaflecht.nl). Het is dus verstandig voor je naar een lezing gaat eerst even onze website te raadplegen voor de laatste stand van zaken. Dit kan een vergeefse reis besparen.

Dia-lezing Judith Bouma over het Fochtelooërveen op 25 januari

Wie *Fochtelooërveen* zegt, zegt Judith Bouma. Al sinds 2003 zwerft zij door dit 3200 ha grote natuurgebied van Natuurmonumenten. Begonnen met het inventariseren van het Veenhoi-beestje, een zeldzaam vlindertje, begon zij al snel ook waarnemingen van andere vlinders, libellen, rupsen en reptielen te verzamelen. Om het determineren van al dat vliegende en kruipende spul wat te vergemakkelijken maakte zij veel foto's. En dat liep flink uit de hand....Maar de foto's vielen ook nog eens goed in de smaak. Om anderen ook de gelegenheid te bieden om

Wilde zwaan met jongen in het Fochtelooërveen

de foto's te bewonderen werd een website ingericht: www.fochteloerveen.info en daarnaast een Facebook pagina (www.facebook.com/fochteloerveen.info) opgericht met prachtige foto's met de nodige informatie over dit unieke natuurgebied. Inmiddels heeft deze Facebook pagina een kleine tweeduizend trouwe volgers. Kortom, reden te over om Judith te vragen een lezing te verzorgen voor onze natuurvereniging. We zijn er dan ook trots op dat Judith, als ambassadrice van het *Fochtelooërveen*, een avond komt verzorgen met prachtig beelden én informatie over dit bijzondere hoogveengebied.

Plaats: De Draaiër (Voltawerk), Stationsweg 76 Gorredijk

Tijdstip: 20.00 uur

Datum: Dinsdag 25 januari 2022

Kosten: Leden gratis. Niet leden 4 euro

Dia-lezing over de ooievaar op 17 februari

Haye Folkertsma van It Eibertshiem in Eernewoude verzorgt op 17 februari een lezing over ooievaars. Al vele eeuwen is de ooievaar één van de opvallends. Niet alleen om zijn grootte en opvallende zwart-wit tekening en fel rode maar vooral ook omdat de vogel zich dicht bij de mensen ophoudt. Dit in met zijn opvallendheid zorgt ervoor dat iedereen de ooievaar kent. In ons daarbuiten is de ooievaar dan ook verweven met onze folklore. Vroegtoen zo rond 1980 op sterven na dood in Nederland en nu weer beeld.

2022 voor ons
lendste vo-
snavel,
combinatie
land en ver
ger talrijk,
volledig in

*George Bernard Shaw schreef in 1856, de wijze woorden:
ER ZIJN TWEE TRAGEDIES IN HET LEVEN,
DE ENE IS NIET TE KRIJGEN WAT JE BEGEERT,
DE ANDERE IS HET WEL TE KRIJGEN.*

Het heeft er soms de schijn van dat deze wijsheid ook opgeld doet voor de ooievaar. Want de reacties lopen uiteen van; wat fantastisch dat ze weer terug zijn tot, afschieten en nesten in de weidevogelgebieden verbieden en omzagen. Typisch Nederland, wat mij betreft. Daarom deze avond een beeld vanuit de historie en van de afgelopen 50 jaar en een toekomstperspectief! Dit onderbouwd met feiten vanuit langdurig onderzoek maar vooral ook door 50 jaar de ooievaars op de voet volgen. Veel mensen menen te weten wat een ooievaar eet, maar klopt dit ook. Ik sta bijvoorbeeld ook vaak onder een ooievaarsnest en wordt dan aangesproken door een willekeurige Nederlander (wie dan gelukkig niet weet wie ik ben) en die vertelt mij dan gelijk dat de ooievaar die ik in de kijker heb, het mannetje is. Ben ik dan die sukkel die al 50 jaar achter die vogels aansjouw en nog steeds het verschil niet ziet? En naast het verhaal krijgt u de ooievaars natuurlijk ook in beeld.

Plaats: De Draaijer (Voltawerk), Stationsweg 76 Gorredijk

Tijdstip: 20.00 uur

Datum: Donderdag 17 februari 2022

Kosten: Leden gratis. Niet leden 4 euro

Dia-lezing waarom zingen vogels? op 15 maart

Vogelzang is niet anders dan “schelden naar de buren”.

Op 15 maart 2022 houdt vogelkenner Dick de Vos een ludieke en gevarieerde lezing over vogels en vogelzang. Aan de hand van geluidsopnames gaat hij in op verschillende theorieën over het ontstaan van vogelzang, zowel uit de ornithologie als uit de mythologie. Vroeger dacht men dat vogels zingen omdat ze blij zijn, of om mensen troost te geven of God te eren. Moderne verklaringen wijzen op de functie van vogelzang om het andere geslacht te lokken of om het territorium te verdedigen tegenover naburige mannetjes. We horen de rauwe geluiden van de Archeopteryx, de hemelse

zang van de veldleeuwerik maar ook geluidsimitaties door vogels en fragmenten van componisten die andersom vogelzang hebben geïmiteerd of verwerkt: van Messiaen en de Beatles.

Dick de Vos is natuurgids voor IVN Leiden en schrijver van verschillende vogelboeken waaronder de Veldgids vogelzang en de Veldgids Vogeltrek. Zijn boek Wat zingt daar kwam in de shortlist van de Jan Wolkersprijs 2020. Recentelijk verscheen nog een boek van zijn hand over de nachtegaal. De boeken zijn met 10% korting te koop na afloop van de lezing.

Datum: Dinsdagavond 15 maart 2022
Tijd: 20.00 uur
Plaats: De Skâns te Gorredijk
Zaal: Activiteitscentrum
Kosten: Leden gratis. Niet leden 4 euro.

Lezing Koos Dijksterhuis op donderdag 14 april

Als activiteitencommissie zijn we zeer verheugd dat we het lezingenseizoen mogen afsluiten met een avondvullende bijdrage van Koos Dijksterhuis op 14 april 2022. Koos Dijksterhuis studeerde biologie en sociologie in Groningen. Hij heeft een dagelijkse column over natuur in Trouw, heeft artikelen geschreven voor onder meer NRC Handelsblad, de Volkskrant, Intermediair en Vogels. Hij is een begenadigd verteller waarbij de vrolijke noot zeker niet ontbreekt.

Regelmatig verschijnt er een boek van zijn hand. Recentelijk nog een boek over de zwarte specht uit de vogelserie van uitgeverij Atlas Contact. In deze reeks verscheen eerder al zijn boek over de spreeuw. De spreeuw staat centraal vanavond, maar Koos zou Koos niet zijn als niet ook andere natuurzaken aan de orde zouden komen. Eén ding hebben ze gemeen, hij kan er geanimeerd over vertellen.

Dit belooft een leerzame én vrolijke avond te worden die we zeker niet graag zouden missen. Toch?

Datum: Donderdagavond 14 april 2022
Tijd: 20.00 uur
Plaats: De Skâns te Gorredijk
Zaal: Ronde zaal

Kosten: Gratis. We bestaan dit jaar 40 jaar en als Natuurvereniging trakteren we onze leden en andere belangstellenden.

Weidevogels excursie op zaterdag 7 mei

Een excursie naar de natuurboerderij Gouden Boaiem en de weidevogels op het eiland.

We verwachten jullie zaterdag 7 mei om 10:00 uur op de Waechswal. Hier is voldoende parkeergelegenheid.

De schipper en boer Klaas ontvangen jullie en jullie varen met de Fryske Boerepream naar de Gouden Boaiem waar ik (Pytsje Bokma) jullie ontvang met koffie en cake.

Na de ontvangst en rondleiding over de boerderij gaan jullie het veld in. Jullie lopen naar de andere boerderij waar de praam weer klaar ligt. Onderweg komen jullie van alles te weten over “ons”

unieke eiland en de weidevogels. Trek stevig schoeisel aan of laarzen want er zijn geen verharde wegen. We verwachten dat jullie rond 12:30 weer terug zijn bij de auto's.

Het minimale aantal personen is 12. Vanaf 18 personen vaart er een tweede praam.

Onze excursies zijn helaas niet geschikt voor mensen die slecht ter been zijn. Als de weerberichten slecht zijn dan annuleren we de excursie in overleg. De boot is namelijk niet overdekt.

Zie voor meer info: www.goudenboaiem.nl

Vooraf aanmelden: via email: info@dustraco.frl of vaste nummer 0513-541725 of mobiel/app: 06 5155 9832, Wietze van der Meulen.

Vertrek: 9.00 uur bij de Skâns te Gorredijk

Plaats: Loswal (Waechswal 1) te Woudsend

Datum: zaterdag 7 mei 2022

Tijdstip: 10.00 op de Loswal. Voor deelnemers die gezamenlijk willen rijden, starten we om 9.00 uur bij de Skans te Gorredijk. Graag doorgeven bij het aanmelden. Leden 5 euro, niet leden 11,50 euro

Verslag paddenstoelen excursie van 24 oktober 2021

Over onze paddenstoelen excursie van 24 oktober jl. in het Oude Bosch verscheen een prachtig, uitgebreid verslag in de regiokrant SA. Het is hier te lezen: <https://sa24.nl/op-paddenstoelentocht-door-het-oude-bosch/>

De valkenier

De valk zit op je hand
slaat wijd de vleugels uit
in de lucht geworpen
stijgt zij de hoogten in

op het eerste teken
daalt ze neer
masker noch
handschoen van node

nooit getemd
elke beweging volgend
nooit gekort
vrij om te komen en te gaan

een vleugelspan wijd
als je armen
door een gebiedende macht
tot de duikvlucht bewogen

terug naar de hand
die haar houdt - haar standplaats
de vrijheid die ze juist heeft verlaten
weerspiegeld in je ogen

Agaath Arends

Reptielenmonitoring in Fryslân in 2021

Hierbij weer een kort verslag van de monitoring van reptielen in Fryslân voor het meetnet reptielen van RAVON.

Ondergetekende trof op zijn traject Heide van Duurswoude -zuid tijdens 7 tellingen in totaal slechts 8 adulte en 3 juveniele adders en verder 6 adulte en 1 juveniele levendbarende hagedis. Wat betreft het aantal waargenomen adders is dit het op een na slechtste jaar sinds 1994. Het record was in 2004 toen tijdens 7 tellingen in totaal maar liefst 99 adulte adders werden waargenomen. Van 1994 t/m 2011 (m.u.v. 2001 toen werden i.v.m. MKZ maar 3 telrondes gelopen), werden er gemiddeld per bezoek nog 8, 9 adulte adders waargenomen. Vanaf 2012 tot heden werden er per bezoek gemiddeld nog slechts 2,9 adulte adders waargenomen, wat neerkomt op een daling van ongeveer 66%. Aan het beheer ligt het zeker niet, de heide blijft mooi open met plaatselijk een lage begrazingsdruk met schapen en er is veel variatie van natte en droge stukken en hoge en lage stukken. Ook de levendbarende hagedis deed het op dit traject niet goed, er werden in totaal tijdens 7 tel-

Gladde slangen

lingen 6 adulte en 1 juveniele levendbarende hagedis waargenomen. Alleen 2016 was slechter met slechts 5 adulte exemplaren tijdens 7 telrondes. De andere twee monitoorders op de heide van Duurswoude troffen gelukkig meer levendbarende hagedissen. Harry Valk trof in totaal 17 levendbarende hagedissen en Sietse Visser trof in totaal 19 levendbarende hagedissen. Wat betreft de aderstand hopelijk verbetert dit weer in de nabije toekomst.

Gelukkig ook nog positief nieuws, op 21-08-2021 trof ondergetekende 6 gladde slangen waarvan 4 op het traject en 2 buiten het traject. De temperatuur was 18 graden, weinig wind en geheel bewolkt en dit weertype staat bekend als het ideale weertype om gladde slangen waar te nemen. De 2 gladde slangen buiten het traject lagen beide onder plaatmateriaal . Opmerkelijk was dat onder beide plaatjes zowel een gladde slang als een levendbarende hagedis lag!!!. Vreemd, aangezien hagedissen tot het voorkeursvoedsel van de gladde slang behoren. Op 04-09 opnieuw gladde slangen, ditmaal 6 juveniele exemplaren allemaal binnen 2 meter afstand van elkaar waarschijnlijk van hetzelfde vrouwtje. Ook 3 adulte gladde slangen waarvan 1 exemplaar onder een plaatje waarbij het opmerkelijk was dat er ook een grote hoeveelheid mieren onder het plaatje lagen. Kennelijk heeft de gladde slang hier totaal geen last van. Ook opnieuw op 12-09-2021 gladde slangen ditmaal in totaal 2 adulte en 6 juveniele exemplaren. Ook Harry Valk trof op zijn traject nog een gladde slang en Sietse Visser trof buiten zijn eigen traject in totaal nog 12 adulte gladde slangen. Het totaal aantal gladde slangen van het afgelopen seizoen komt hiermee op 23 adulte, 1 sub adulte en 12 juveniele gladde slangen. Nooit eerder werden er zoveel exemplaren in een seizoen van deze moeilijk te vinden soort gevonden !!.

- Harry Valk trof op zijn traject Duurswouderheide Zuid-2 tijdens 7 tellingen in totaal 15 adulte en 4 sub adulte adders, verder 17 levendbarende hagedissen en op 9 oktober 2021 nog een adulte gladde slang.
- Sietse Visser, de derde monitoorder op de heide van Duurswoude trof op zijn traject Heide van Duurswoude – Noord tijdens 7 tellingen in totaal maar liefst 19 adulte levendbarende hagedissen en 4 adders.
- Jelle Hofstra trof op zijn traject Lippenhuisterheide tijdens 2 telrondes in totaal 1 adder, 3 ringslangen en 2 levendbarende hagedissen. Door omstandigheden moest Jelle het monitoren vroegtijdig stoppen, hopelijk volgend jaar beter!!.
- Auke van der Galiën is de nieuwe monitoorder van 2 trajecten in het Blauwe Bos. Op zijn traject Blauwe Bos-1 trof Auke tijdens 1 telling een adult vrouwtje adder en op zijn traject Blauwe Bos-2 tijdens 2 tellingen 3 juveniele adders en 2 levendbarende hagedissen. Auke begon laat in het seizoen voor het eerst met monitoring, volgend seizoen wellicht meer waarnemingen op deze trajecten. Vanaf 2015 t/m 2020 was hier geen monitoorder meer actief maar nu gelukkig wel weer. Auke is een zeer enthousiaste en kundige monitoorder met een brede natuur interesse, een echte aanwinst voor het meetnet.
- Wouter Schothorst trof op zijn traject in het Oosterschar in totaal tijdens 10 tellingen in totaal 3 adders en 16 ringslangen. Volgens Wouter groeien de hotspots voor reptielen dicht waardoor er te weinig geschikte zonplekjes voorhanden zijn. Door de hoge stikstofdepositie speelt dit probleem bij de meeste trajecten een rol helaas.
- Erik Akkerman heeft het afgelopen seizoen zijn traject Beetsterzwaag helaas niet kunnen monitoren in verband met een ernstige hernia. Goed nieuws is dat een vriend van hem vlak bij zijn route 2 adders had waargenomen, dat er daar adders zijn waargenomen was al weer een aantal jaren geleden.
- Tjeerd Geertsma trof op zijn traject Tolheksbos tijdens 4 tellingen in totaal 3 ringslangen en 5 levendbarende hagedissen, helaas geen adders dit jaar maar hopelijk volgend jaar wel weer. Op Tjeerd zijn andere traject Prikkendam noord trof Tjeerd helaas tijdens 1 bezoek geen enkel reptiel aan.
- Jornt de Vries trof op zijn traject Catspoele tijdens 4 tellingen maar liefst 31 levendbarende hagedissen, 7 ringslangen en 3 adders. Vooral een zeer fraai aantal levendbarende hagedissen, een soort die het op de meeste trajecten heel slecht doet. Op zijn andere traject Zwarte

Levendbarende hagedis

Meer trof Jornt tijdens 5 tellingen in totaal maar liefst 7 hazelwormen (tijdens 4 van de 5 tellingen werden 1 of meer hazelwormen waargenomen), 23 levendbarende hagedissen, 9 ringslangen en 5 adders. Een geweldig aantal reptielen en het enige traject in Friesland van het meetnet Reptielen waar dit jaar de hazelworm is waargenomen. Voorheen werden op het privé ter-

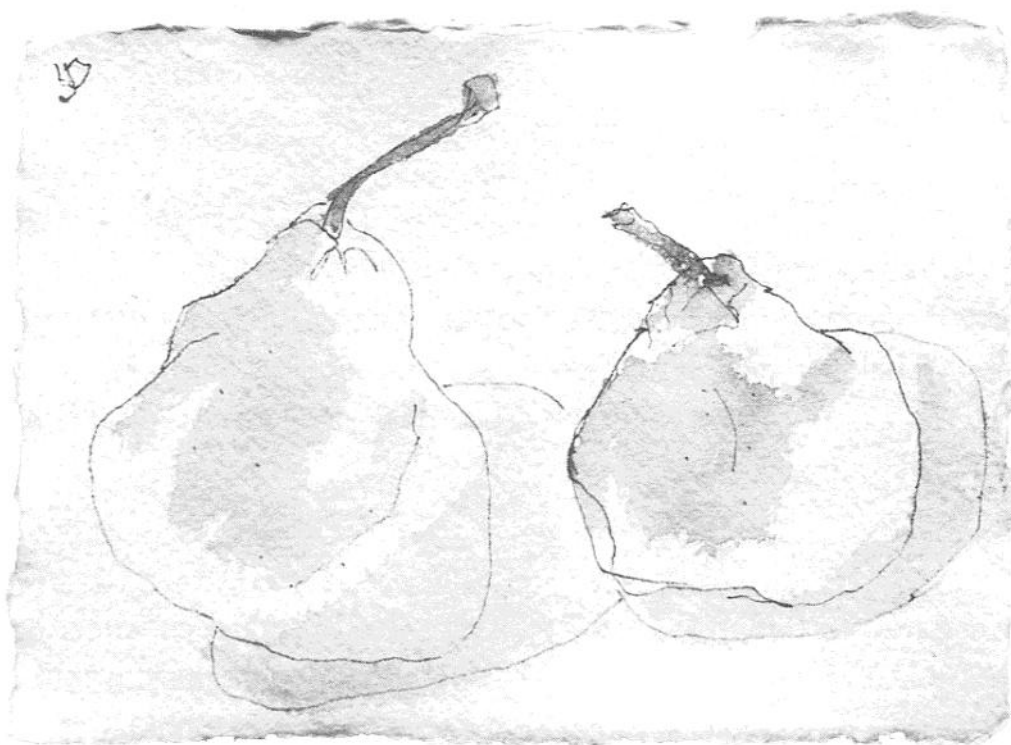

reintje van de helaas veel te vroeg overleden Rinze de Vries, traject Rinze Oudehorne, jaarlijks hazelwormen waargenomen maar het terreintje waar dit traject lag is verkocht en de huidige eigenaren vonden het niet nodig dat er nog gemonitord werd.

- Wichard Zuidersma trof op zijn traject Jiltdijksheide tijdens 14 tellingen in totaal maar liefst 45 levendbarende hagedissen. Op 04-09-2021 zelfs 12 exemplaren tijdens 1 telronde!! Op zijn andere traject Wijnjeterperschar trof Wichard tijdens 9 tellingen in totaal 39 levendbarende hagedissen, 18 ringslangen en 8 adders, een zeer fraai aantal reptielen in dit nog niet zo lang bestaande traject.
- Carl Zuhorn trof op zijn traject Pad van Dertig- Zeereep op Vlieland tijdens 6 tellingen in totaal maar liefst 13 zandhagedissen, op zijn andere traject Pad van Dertig- West trof Carl tijdens 6 telrondes in totaal 2 zandhagedissen. Ondergetekende trof op 29 mei 2021 op het traject Fortweg- Oostervallei op Vlieland in totaal 7 zandhagedissen waarvan 3 adulte mannetjes, 1 sub-adult exemplaar en 3 ???. Op het traject Vlieland -Jachthaven werden in totaal 3 zandhagedissen waargenomen waarvan 2 adulte mannetjes en 1??. De weersvoorspelling voor deze dag was goed, na een lange periode van nat en bewolkt weer zou het deze dag zonnig zijn maar helaas bleef het de gehele dag bewolkt met een temperatuur van 14 graden. Op Ameland was het de gehele dag wel zonnig. Mogelijk waren de waargenomen aantallen hoger geweest als er meer zon was geweest maar dat weet je natuurlijk nooit!!. Het traject Vlieland-Jachthaven heeft veel te lijden gehad van de droge zomers van de laatste jaren waardoor er veel dekking verloren is gegaan voor de zandhagedis.
- Janco Mulder is na 23 jaar monitoren in het Drents- Friese Wold voor het meetnet Reptielen en na 40 jaar onderzoek in totaal helemaal gestopt met al zijn monitorings en ander onderzoek uit onvrede met het beleid van verschillende natuurorganisaties. Helaas, Janco was een zeer enthousiaste en kundige monitoorder die maar liefst 4 trajecten voor het meetnet reptielen in het Drents-Friese Wold monitoorde. Janco bedankt voor je geweldige inzet!!!
- Sjoerd Prins trof op zijn traject Delleburen tijdens 3 tellingen in totaal 9 adders, 1 ringslang en 6 levendbarende hagedissen.
- Ko Maring trof op zijn traject Heide van Allardsoog in totaal tijdens het gehele seizoen 3 adders en 6 levendbarende hagedissen.
- Andries van der Veen bezocht eenmaal zijn traject Diaconieveen op 17 oktober. Helaas trof Andries geen enkel reptiel aan, het lopen door het hobbelige terrein waar ook veel snoeihout is blijven liggen gaat Andries helaas steeds moeilijker af.
- Klaas Zoetendal is na vele jaren monitoren gestopt met zijn traject Katlikerheide. Rond dit traject is een stroomdraad gespannen om het vee binnen het raster en mensen buiten het raster te houden. Klaas wil het terreintje daarom ook niet meer betreden. Klaas bedankt voor je enthousiaste en jarenlange inzet!!!
- Johannes Schurer trof op zijn traject Schapepoel tijdens 8 tellingen in totaal 7 adders en 3 levendbarende hagedissen.

Zandhagedis

In het verleden draaide het hele leven om bomen. We tooiden ons met hun bloemen we aten hun fruit, we kleedden ons met hun bladeren en vezels, we zochten onderkomen onder hun takken. We klommen erin om ons te beschermen tegen roofdieren. We warmden ons aan hun brandhout, sneden stokken uit de stam om onze oude botten te ondersteunen en onze aanvallers weg te slaan. Het was dik aan tussen de bomen en ons. Wat is het vandaag gemakkelijk om te vergeten hoe innig we met de natuur omgingen, nu we ons in ultramoderne kantoren bewegen tussen de meest geavanceerde machines en computers die in een oogwenk de hoogste prestaties leveren.

Tenzin Gyatso, veertiende Dalai Lama

De Rounte
Speciaalzaak in natuurvoeding
Formanjestrijtte 2
8401 VK Gorredijk
tel. 0513 463375

Biologische producten staan voor
een duurzame landbouw en dierenwelzijn

TopoKaartopMaat

Bodemkaarten

Ecologische inrichtingsplannen kunnen belang hebben bij nauwkeurige hoogte- en bodemkaarten. Kleine hoogteverschillen en variatie in bodemtypen geven al grote verschillen in ecologische potentie. Met behulp van grondboringen, nauwkeurige hoogtekarten, en fysisch geografische achtergrond kennis maken wij dergelijk kaarten.

Landschapskaarten

Oudere natuurterreinen van b.v. het Fryske Gea of staatsbosbeheer hebben soms nog een gaaf natuurlijk reliëf. Nauwkeurige hoogtekarten zoals deze tegenwoordig eenvoudig gemaakt kunnen worden, geven het landschap een extra dimensie. Met enige achtergrond kennis worden landschappelijke fenomenen ook in het veld zichtbaar. We zijn er van overtuigd dat kennis van het landschap de beleving van dit landschap vergroot en een meerwaarde aan natuurterreinen geeft. Wij hebben de kennis en kunde in huis om dergelijke kaarten te maken.

Toeristische kaarten

Uw camping, hotel of B&B komt centraal op de kaart. Op de kaart kan naar wens van alles worden weergegeven:

- bezienswaardigheden, zoals mooie steden, dorpen, musea etc.
- geselecteerde wandelingen en fietstochten over de mooiste paden in natuurgebieden in de directe omgeving.
- zwemlocaties, bootverhuur etc.
- praktische zaken zoals winkels, doktersposten etc. kunnen op de kaart worden gezet.
- Landschappelijke kenmerken en archeologische vindplaatsen.

Interesse, neem contact met mij op!

Luitzen Nijdam

T 06-28559693

E info@topokaartopmaat.nl www.topokaartopmaat.nl

- Jan de Wit trof op zijn traject Fochteloo Bonghaar Friese deel tijdens 12 telrondes in totaal 3 adders, 1 gladde slang en 1 levendbarende hagedis, niet veel in dit voorheen toch heel reptielenrijke terrein.
- Henk van de Berg trof op zijn traject SBB Oudehorne tijdens 10 tellingen alleen op 17 juni 1 sub-adulte ringslang en 2 levendbarende hagedissen. Het terrein groeit dicht met o.a. braam en pijpestrootje en er zijn nog weinig zonplekjes waardoor de reptielen moeilijk te vinden zijn.
- Mark Akkerman heeft zijn traject Ketlikerskar eenmaal bezocht op 13 juli 2021 en trof toen helaas geen enkel reptiel aan.
- John Melis trof op zijn traject Heideveld bij Jubbega (Schuregaasterveld), tijdens 2 tellingen in totaal 4 levendbarende hagedissen, 1 ringslang en 4 adders. Het traject is zeer lang gemonitord door Sjors Meijners maar vanwege tijdgebrek stond dit stil vanaf 2016, Sjors bedankt voor je jarenlange inzet en enthousiasme en John succes!!.

Verder kreeg ik nog een melding van Andrea Deinum uit Hemrik (Opsterland). Op 20-07-2021 trof ze bij de voordeur van haar huis een ringslang, die verdween naar de kruipruimte via de meterkast. De volgende dag was hij er weer en kreeg ze de ringslang naar buiten via de voordeur, het was een fors exemplaar, haar huis staat in een nieuwbouwwijk met veel groen.

Rest mij alle monitoorders opnieuw te bedanken voor hun geweldige inzet en enthousiasme, en voor het volgend seizoen wens ik jullie allemaal een goede gezondheid en hopelijk weer vele fijne uren in het veld met hopelijk veel mooie waarnemingen !!.

Wim Andela

W.Andela1@kpnplanet.nl

058-2882693

Enkele datums met betrekking tot het verschijnen van Geaflecht in 2022

15 februari	Sluitingsdatum inleveren kopij voor Geaflecht nr.1 (maart)
17 maart.	Rapen en nieten Geaflecht
15 mei.	Sluitingsdatum inleveren kopij voor Geaflecht nr.2 (juni)
16 juni	Rapen en nieten Geaflecht
15 augustus	Sluitingsdatum inleveren kopij voor Geaflecht nr. 3 (september)
15 september	Rapen en nieten Geaflecht
15 november	Sluitingsdatum inleveren kopij Geaflecht nr. 4 (december)
15 december	Rapen en nieten Geaflecht

Let op: Het rapen en nieten wordt tot nader bericht verzorgd door Drukkerij Lageveen

Gefaseerd maaien zorgt voor meer sprinkhanen

Op verschillende plekken langs het Koningsdiep zijn terreinbeheerders de afgelopen jaren overgestapt op insectvriendelijk, gefaseerd maaibeheer. Dit betekent dat er bij iedere maaibeurt stroken ongemaaid grasland blijven staan die pas in het daaropvolgende jaar weer worden meegemaaid. De aanleiding om dit beheer meer onder de aandacht te brengen, is de studie die in 2017 in Duitsland werd gepubliceerd waaruit bleek dat driekwart van alle insecten de afgelopen 27 jaar zou zijn verdwenen (Hallmann, et al., 2017). Op basis van vele foto's die ik in 2014 heb genomen en een aantal veldbezoeken tijdens het voorjaar en de zomer van 2021 valt te stellen dat het insectvriendelijke maaibeheer positieve effecten heeft op het aantal soorten sprinkhanen in het gebied.

Nieuwe sprinkhaansoorten in de Hemrikkerscharren

In de Hemrikkerscharren, een grotendeels open natuurgebied in beheer bij Staatsbosbeheer, zijn al effecten van het nieuwe maaibeheer op de aanwezige sprinkhanen te zien. Van oudsher leven hier, zoals in ieder Fries natuurgasland, al een aantal soorten sprinkhanen. In de natte graslanden langs de beek waren dit vooral kustsprinkhanen terwijl op de hogere delen van de hooilanden wekkertjes

Figuur 1 Moerassprinkhaan

Figuur 2 Zuidelijk spitskopje

Figuur 3 Bruine sprinkhaan (links) en kustsprinkhaan (rechts)

de boventoon voerden. Brui-

ne sprinkhanen en ratelaars zijn voorbehouden aan de meest droge stukjes van het gebied, denk bijvoorbeeld aan schrale zandplekjes en zandwegen. Dit komt doordat de kustsprinkhaan en het wekkertje haar eitjes bovengronds aan de basis van grassen legt waardoor ze hoge winterwaterstanden kunnen overleven terwijl de overige veldsprinkhanen hun eitjes onder de grond leggen. Dit verklaart ook direct waarom veldsprinkhanen vaak prima een ouderwetse maaibeurt, waarbij het gehele hooiland in 1 dag wordt gemaaid, kunnen overleven. Terwijl het hooi te drogen wordt gelegd, ontsnappen de volwassen sprinkhanen die de maaibeurt hebben overleefd om vervolgens gedurende de zomer eitjes te leggen onder of, in het geval van de kustsprinkhaan en het wekkertje, vlak boven de grond. Een eventuele tweede maaibeurt in de nazomer wordt zonder problemen overleefd. Naast veldsprinkhanen leefden in enkele verspreid staande struiken en de bosrand ook al de grote groene sabelsprinkhaan, die met haar harde getjilp de zwoele zomernachten opfleurt, en de struiksprinkhaan, die geen voor mensen hoorbaar geluid maakt. De grote groene sabelsprinkhaan legt haar eitjes ook ondergronds terwijl de struiksprinkhaan ze legt in de schors van bomen of struiken.

Sinds er op insectvriendelijk maaibeheer is overgestapt blijft er bij iedere maaibeurt een aantal stroken grasland ongemaaid overstaan. Deze worden pas het jaar erop weer gemaaid waardoor ze

een geschikt biotoop vormen voor een compleet nieuwe sprinkhaangroep: spitskopjes. Vroeger heb ik ze er nooit gehoord of gezien, mogelijk dat ze alleen in lage aantallen langs de perceelsranden her en der voorkwamen. Nu zijn ze echter erg algemeen geworden. Het zuidelijk spitskopje komt, mede door klimaatopwarming, het meeste voor, maar ook het gewoon spitskopje leeft in het gebied. Deze smal gebouwde sabelsprinkhaantjes legen hun eitjes niet zoals de veldsprinkhanen onder de grond, maar in holle gras- en pitrusstengels. Het is dus belangrijk dat deze stengels tot het volgende voorjaar blijven staan, want pas dan komen de eitjes uit. Ook de moerassprinkhaan, met zo'n 25-35 mm de grootste veldsprinkhaan van ons land, is anno 2021 te vinden in de Hemrikkerscharren. Deze prachtige gele veldsprinkhaan heeft geen ingewikkelde eilegstrategie zoals de spitskopjes, maar legt ze net zoals de kustsprinkhaan aan de basis van grassen. Doordat deze sprinkhaan echter zo groot is en pas in juli volwassen wordt, loopt ze een groot risico om bij een ouderwetse maaibeurt te verongelukken. Blijven er stroken ongemaaid, dan overleeft daar een deel van de populatie die opnieuw eitjes kan leggen voor het jaar erop.

Het verschijnen van moerassprinkhanen en spitskopjes in de Hemrikkerscharren kan dan ook voor een belangrijk deel worden toegeschreven aan het gefaseerde maaibeheer. Behalve deze soorten, vermoed ik ook dat ik de grote groene sabelsprinkhaan meer in het gebied hoor dan een aantal jaar geleden. Afgelopen zomer verscheen door klimaatopwarming ook de sikkelsprinkhaan, maar of dat een blijvertje is zal nog moeten blijken. Wat in ieder geval vaststaat is dat er meer soorten sprinkhanen in het gebied voorkomen dan toen er nog op de ouderwetse manier, alles in een keer werd gemaaid.

Ook in gemeentelijk groen

Niet alleen in natuurgebied de Hemrikkerscharren leidt insectvriendelijk maaibeheer tot meer sprinkhanen. Ook in het openbaar groen in Beetsterzwaag, waar de gemeente Opsterland enkele stukken minder frequent is gaan maaien, zijn de eerste effecten te zien. Waar veel grasstrookjes in zuidelijk Beetsterzwaag voorheen als gazon werden beheerd, mogen er nu stukjes blijven staan tot in de zomer. Voorheen zaten hier geen sprinkhanen en hield het qua insectenleven bij wat rozenkevertjes en een paar groene rietcicaden wel op. Afgelopen jaar klinkt ineens midden in het dorp het getjilp van honderden bruine sprinkhanen, ratelaars en snortikkers vanaf een veldje bij de Boslaan. Zelfs op zo'n kleine schaal kunnen maatregelen dus al effecten sorteren op de aanwezige veldsprinkhanen. Zouden ook hier stukjes grasland mogen blijven staan tot in het voorjaar, kunnen er misschien in de toekomst zelfs spitskopjes en moerassprinkhanen leven, net als in de hemrikkerscharren.

En andere insecten?

Insectvriendelijk maaibeheer heeft mogelijk ook positieve effecten op andere insectengroepen zoals bijen, zweefvliegen en dagvlinders. In de Hemrikkerscharren zijn de ongemaaide stroken opvallend rijk aan kleine bruine vlindertjes die we als dikkopjes kennen. Zowel het groot dikkopje als het hier veel algemenere zwartsprietdikkopje komen voor. Net zoals we bij de spitskopjes zagen, zijn deze vlindertjes voor hun voortplanting direct afhankelijk van grasstengels die in de winter blijven staan. De rupsjes brengen namelijk de winter ingesponnen aan een grasstengel door om hier pas in het late voorjaar te verpoppen. Het effect van gefaseerd maaibeheer op het totaal aantal vlindersoorten in de Hemrikkerscharren is overigens waarschijnlijk minder prominent dan bij sprinkhanen. Dit komt doordat het met veel dagvlinders landelijk of regionaal erg slecht gaat waardoor ik bijvoorbeeld de argusvlinder, het landkaartje en het hooibeestje al een aantal jaren niet meer heb gevonden terwijl ik ze in 2014 nog veelvuldig tegenkwam.

In zuidelijk Beetsterzwaag zijn de effecten duidelijker. Hier vlogen afgelopen voorjaar op voormalige gazons ineens bruine zandoogjes en op een paar plekken zelfs koevinkjes. Dit zijn dagvlinders

die je normaal gesproken alleen tegenkomt in natuurlijk beheerde graslanden zoals de hemrikkerscharren. Op deze specifieke locatie kun je dus stellen dat het aantal soorten dagvlinders is toegenomen, want ook de citroentjes, kleine koolwitjes en kleine vossen die er altijd al vlogen waren nog aanwezig.

Thijs Willems

Cursus vogeltellen volgens de BMP-methode

In het voorjaar van 2022 organiseert SOVON in Fryslân weer de cursus broedvogels inventariseren volgens de BMP-methode. Bij voldoende deelname gaan er zelfs twee groepen van start: één gericht op het tellen van weide- en akkervogels, en een groep met de focus op het inventariseren van de natuurterreinen in de zuidelijke helft van Fryslân (bos, heide, beekdalen etc., van Gaasterland tot Fochteloërveen). Dit wordt gedaan in samenwerking met de Provinsje Fryslân, Staatsbosbeheer, It Fryske Gea en Natuurmonumenten.

Voor wie?

De cursus is bedoeld voor mensen die gemotiveerd zijn om broedvogels te tellen volgens de overal gehanteerde BMP-methode. Een goede basiskennis (zicht en geluid) van de Friese broedvogels is nodig om mee te doen. Het is dus een serieuze cursus waarbij we hopen dat je na afloop gaat inventariseren.

Theorie en praktijk

De cursus loopt van half maart tot begin juni 2022 en bestaat uit vijf theorieavonden en vier veldbezoeken. De theorieavonden worden afgewisseld met veldbezoeken, zodat je als cursist de kans krijgt om de opgedane kennis meteen toe te passen. Tijdens de veldbezoeken ga je in een klein groepje op pad met ervaren BMP'ers. Na deze cursus kan je zelfstandig een BMP-telling uitvoeren en de telgegevens verwerken. Bij voorkeur vinden de theorieavonden plaats in fysieke bijeenkomsten. Mocht het noodzakelijk zijn i.v.m. dan geldende Covid-maatregelen, dan worden deze avonden online gegeven.

Heb je belangstelling voor de cursus? Laat dat dan weten aan Jelle Postma: e-mail: jelle.postma@sovon.nl. Telefoon: 06 49390506

Foto: Peter Eekelder

Natuur en recht

door Moira Hoen (1)

Jurisprudentie: belang Sterrebos weegt voorlopig zwaarder dan belang VDL Nedcar

Wat was er aan de hand?

VDL Nedcar in Born wil de autofabriek uitbreiden met een tweede productielijn door middel van extra bebouwing, vergroting van het huidige bedrijfsterrein in noordelijke, oostelijke en zuidelijke richting en aanpassingen aan de omliggende infrastructuur.

Gedeputeerde staten van Limburg hebben een omgevingsvergunning verleend voor de uitbreiding en revisie van VDL Nedcar, voor de activiteiten bouw, milieu (revisie), handelingen met gevolgen voor beschermde monumenten, maken van een uitweg, het vellen van een houtopstand en het uitvoeren van bij provinciale verordening aangewezen activiteiten.

Stichting De Groene Sporenwolf is het hier niet mee eens en heeft beroep ingesteld en ook een verzoek om een voorlopige voorziening ingediend bij de voorzieningenrechter. Met het verzoek wordt gevraagd om de besluiten te schorsen totdat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in de hoofdzaak (dit is de beroepsprocedure) uitspraak heeft gedaan. Hiermee wil de stichting voorkomen dat al tijdens de beroepsprocedure met het kappen van de bomen in het Sterrebos en het aangrenzend populierenbos, zal worden begonnen, wat tot onomkeerbare gevolgen zal leiden voor zowel de bomen als voor de daar aanwezige beschermde soorten.

Affiche Stichting De Groene Sporenwolf

Uitspraak van 14 oktober 2021

De voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in de uitspraak van 14 oktober 2021 geoordeeld dat in dit geval het door de stichting gestelde belang, dat ziet op het voorkomen van onomkeerbare gevolgen, zwaarder weegt dan de belangen van VDL Nedcar en het college bij spoedige aanvang van de werkzaamheden.

De voorzieningenrechter komt tot dit oordeel om de volgende redenen.

- *De voorzieningenrechter overweegt daartoe dat de kapvergunningen zijn verleend voor het vellen van in totaal 7,74 ha aan bomen en houtopstanden en 100 bomen in boomrijen. In totaal mag een oppervlakte van 4,03 ha van het Sterrebos, zijnde meer dan de helft van het Sterrebos, onderdeel van een rijksmonument, worden gekapt.*
- *Blijkens het mitigatie- en compensatieplan is het bos aangemerkt als een moeilijk of niet vervangbaar bos, met een ontwikkelingstijd van meer dan 100 jaar.*
- *Daarnaast mag het populierenbos met een oppervlakte van in totaal 3,71 ha, in zijn geheel worden gekapt. Een groot deel van het populierenbos is evenzeer aangemerkt als een moeilijk of niet vervangbaar bos, met een ontwikkelingstijd van meer dan 100 jaar.*
- *Verder zijn het Sterrebos en het populierenbos, blijkens de natuurtoets, van belang voor*

meerdere beschermde soorten, waaronder de das, meerdere vleermuissoorten en de kleine ijsvogelvinder. Een groot deel van hun leefgebied en foerageergebied zou permanent verloren gaan ingeval deze bossen worden gekapt.”

Naar het oordeel van de voorzieningenrechter dient vanwege deze onomkeerbare gevolgen voor de natuur aan de belangen, zoals die door de stichting naar voren zijn gebracht, een groter gewicht toe te worden gekend dan aan de economische belangen, zoals die door VDL Nedcar en het college naar voren zijn gebracht en die zien op een spoedige aanvang van de werkzaamheden, vooruitlopend op de behandeling van de beroepen in de bodemprocedure.

De voorzieningenrechter voegt hier aan toe: *“Daar komt bij dat naar het voorlopige oordeel van de voorzieningenrechter in de bodemprocedure nader onderzoek nodig is naar de beantwoording van de vraag of wordt voldaan aan de in artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb neergelegde voorwaarden, te weten dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat en dat de ontheffing nodig is in het belang van een andere dwingende reden van groot openbaar belang en dat ook om die reden aanleiding bestaat om een voorlopige voorziening te treffen.”*

Kortom, als 1) een rijksmonument als het Sterrebos grotendeels, en het populierenbos in zijn geheel, moet worden gekapt, 2) terwijl het om moeilijk of niet vervangbaar bos gaat met een ontwikkelingsstijd van meer dan 100 jaar, en 3) deze bossen volgens de natuurtoets van belang zijn voor meerdere beschermde soorten en een groot deel van hun leef- en foerageergebied blijvend verloren gaat door de kap, dan is sprake van onomkeerbare gevolgen en moeten de economische belangen van VDL Nedcar en GS voorlopig wijken voor de belangen van het Sterrebos en populierenbos. Daarnaast meent de voorzieningenrechter dat er eerst nader onderzoek nodig is naar een andere bevredigende oplossing en als deze er niet is dat er dan een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming nodig is. Ook om deze redenen worden de besluiten geschorst.

Vindplaats uitspraak: AbRvS 14 oktober 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2303

(1) Moira Hoen is naast advocaat ook mediator en heeft haar eigen advocatenkantoor in Wijnjewoude met een gratis inloopsprekuren in Gorredijk. Meer info: www.advocatenkantoorhoen.nl. Zij adviseert, bemiddelt en procedeert voor organisaties, bedrijven en particulieren. Ze staat regelmatig milieu- en natuurgroepen bij in bestuursrechtelijke procedures. Voor juridische tips en het laatste nieuws kunt u haar volgen via Twitter (@HoenAdvocatuur) of Facebook (Advocatenkantoor Hoen).

De bever

Naast de wolf en de otter hebben ook bevers weer hun plekje in ons land gevonden. Bevers kwamen tot aan het begin van de 19e eeuw veel in Europa voor, waar ze op dat moment vaak slachtoffer waren van de jacht op hun vlees en vacht. In de jaren tachtig ontstonden er initiatieven om de bever terug te laten keren naar Nederland. Er werden bevers in Duitsland gevangen en uitgezet in de Biesbosch. Inmiddels zwemmen er weer honderden rond in de Nederlandse wateren.

Wil jij deze beestjes ook graag bewonderen? Bevers laten zich niet snel aan mensen zien. De grootste kans om bevers te zien is met zonsopkomst en zonsondergang. Als het schemert zijn ze vaak het meest actief, maar het blijft altijd wel een beetje geluk hebben.

Column

Brainstorm

We zijn een heel eind gekomen, als mensheid. We kunnen heel veel met technologie. Bijvoorbeeld schaliegas uit de bodem halen. Of een karretje laten rondrijden op Mars. En wie weet, redden we het om iets bedenken waarmee we hier op onze planeet duurzaam verder kunnen met z'n zowat 8 miljarden.

We hebben al prachtige rechthoekige, zwarte zonnecollectoren bedacht waarmee we elektriciteit kunnen opwekken. Of dat nou wel écht zo duurzaam is valt te betwijfelen, want wat moet je met die dingen als ze aan vervanging toe zijn? Maar het lijkt een stap in de goede richting. De vraag is: hoe nu verder? Daarover ga ik brainstormen, dat betekent: vrij denken, zonder beperkingen, je mag de gekste dingen verzinnen. Vooral veel 'out of the box', omdenken en/of buiten de lijntjes. Zo zijn de beste innovaties tot stand gekomen. Dus, daar gaan we:

Doorbordurend op die zonnepanelen, zou je iets kunnen bedenken waarmee je zonnestralen op zou kunnen vangen, zo dat je de energie zou kunnen opslaan in dat systeem zelf?

Zo zou je in de winter reserves kunnen gebruiken die in de zomer zijn aangelegd. Een bepaald type paneeltjes die de energie van de zon kunnen opslaan in een batterij-achtig iets. Bijvoorbeeld door de synthese van een stof waar veel energie in zit: suikers of zo.

En als je dan een groot aantal van die kleine zonnepaneeltjes maakt in het voorjaar, die in de herfst weer volledig recyclebaar zijn? Om in een volgend jaar weer nieuwe paneeltjes te creëren? Misschien zouden er een soort kleine machientjes gemaakt kunnen worden die de paneeltjes afbreken, zo dat de grondstoffen weer opgenomen kunnen worden door een installatie waar de nieuwe paneeltjes in het nieuwe jaar aan worden..... geprint, misschien? 3D.

Zo'n installatie zou middels een buizensysteem water uit de grond kunnen halen, slim gebruik maken van capillaire werking. Daar zouden die grondstoffen voor die paneeltjes dan ook mee getransporteerd kunnen worden! Ik zie mogelijkheden.

En als je nou eens een heleboel van die installaties bij elkaar zet? Al die zonnepaneeltjes zorgen dan in de zomer voor schaduw, en door die buizen in de grond gaan ze erosie tegen. Het zou voor verkoeling zorgen in de zomer en voor beschutting. Wow, volgens mij is dit echt een goed idee!

Nog een stapje verder: de installaties zouden idealiter zo gemaakt moeten worden dat ze zichzelf opbouwen met de energie die met behulp van die zonnepaneeltjes opgeslagen is, en dan ook nog eens zo dat daarbij geen negatieve impact is op de omgeving. Volledig hergebruik, kringloop, geen verspilling. Cradle to cradle. En het overschot aan energie zou in een soort suikerrijke balletjes opgeslagen kunnen worden, waar de energie middels chemische processen weer eenvoudig uit terug te winnen is. Die balletjes kun je goed bewaren en ook eenvoudig transporteren: ideaal!

De installaties zouden als ze eenmaal in bedrijf zijn, en groot genoeg, op een of andere manier ervoor moeten zorgen dat er nieuwe installaties opgebouwd worden. Hoe precies is nog een detail dat verder uitgewerkt zou moeten worden, maar zo'n installatie zou toch een mini-versie van zichzelf moeten kunnen opleveren dat vervolgens zelfstandig weer verder kan. Misschien zou je die zelfs in die suikerballetjes kunnen stoppen..

Zo zal een versleten installatie vervangen worden door een door zichzelf gecreëerd nieuw exemplaar! De bouwstoffen van de versleten installatie zouden 100% hergebruikt moeten worden... uiteraard.... Pff, nog best een heel complex verhaal.

Nou ja, het is maar een idee.... maar wie weet kan iemand er iets mee..

LD

Verslag vogeltrek in Falsterbö (Zuid-Zweden) 9-14 okt 2021

Om de vogeltrek in Europa te zien zijn er drie uitgesproken locaties. De locaties zijn Gibraltar, Istanbul bij de Bosporus en Falsterbö. De vogeltrek vindt elk jaar plaats. De trek naar het zuiden is in een korte periode geconcentreerd. In Falsterbö worden elk jaar **3,5 miljoen** trekvogels geteld. De terugreis naar het noorden gaat meer verspreid in de tijd. In het verslag vind je de vogels die ik zelf heb waargenomen in het gebied Falsterbö-Skanör. De foto's zijn van Tjeerd Geertsma.

Het is de tweede keer dat mijn vrouw en ik afreizen naar Zuid-Zweden om de vogeltrek naar Zuid-Europa te zien. Via Duitsland en Denemarken kom je via een lange brug over de Sont in Malmö in Zweden aan. Daarna is het nog een klein stukje rijden naar Falsterbö. De totale afstand is ongeveer 750 kilometer. Wij hebben voor 5 dagen een klein huisje gehuurd in Falsterbö.

Zaterdag:

Wij rijden op een zaterdag, het is dan niet zo druk op de weg.

Nadat je via een veerpont Duitsland, op weg naar Denemarken, hebt verlaten zie je dadelijk de eerste veranderingen in de lucht. Bonte kraaien en rode wouwen zijn volop in het landschap te zien. Daarnaast zien wij ook reeën en damherten in de velden.

Zondag: Op de tweede dag is het mooi weer, zuidelijke wind en windkracht 2-3. Op de fiets (geleend van de huurbaas) fietsen wij rond 9 uur naar het vogeltrekpunt. De omgeving ziet er heel vertrouwd uit. Het lijkt wel iets van Ameland. Er zijn wat lage duinen, plasjes water, rietvelden, kleine smalle stranden en een kleine oude vuurtoren waarin een museum/winkel is gevestigd.

Op het vogeltrekpunt (het uiterste puntje van Zuid-Zweden) staan vogelaars met camera's, telescopen, verrekijkers en telescopen. De vogelaars komen uit Zweden, Denemarken, Noorwegen, België, Duitsland en Nederland. Er staan ook "professionele/officiële" vogelaars te tellen. Zij kijken in de lucht en noteren op de telefoon (via een app) of in een schrift wat er zoal voorbijkomt. Zij praten heel weinig. Als wij de vogelaars vragen over wat er gezien wordt, worden deze vragen amper beantwoord. De vogels gaan voor!! Liefst niet storen, is de boodschap. Gelukkig zijn wij niet blind en doof en ontdekken daardoor ook vele bekende vogels die een vlucht naar het zuiden maken.

Trekvogeltelpunt Falsterbö. Op de achtergrond de brug over de Sont van Denemarken naar Zweden.

De Streek 8
Terwispel
(bij Gorredijk en Drachten)
Telefoon 0513-464994
www.vbn-parket.nl

Dagelijks
geopend tot 18.00 uur
donderdag tot 21.00 uur
zaterdag tot 16.00 uur

PARKETBOERDERIJ VBN-TERWISPEL

ADVOCATENKANTOOR

Floen

Advies Mediation Rechtsbijstand

GRATIS
Eerste gesprek
0516-481171

GRATIS
juridisch
inlooppreekuur
elke vrijdag
16:30 - 17:30 uur
bibliotheek
Gorredijk

www.advocatenkantoorhoen.nl
info@advocatenkantoorhoen.nl

Gerard Visser

TANDPROTHETISCHE PRAKTIJK

Voor het vakkundig aanmeten
van kunstgebitten.
Tevens vrijblijvend advies.

Ringoldusstraat 47 - 8401 PW Gorredijk
Telefoon: 0513 464230

MOLL
TAXI-AUTOVERHUUR

Wetterkant 2 8401 GC Gorredijk
Telefoon (0513) 46 13 55
Telefax (0513) 46 66 08

Hoofdstraat 37 8401 BV Gorredijk
www.deverguldeturf.nl

- Plate-service
- Diverse belegde broodjes
- Ook geschikt voor:
familie-diners
- of kleine recepties
- Maandmenu

Wat u beweegt, houdt ons bezig

De Kromten 16 • 8401 JJ Gorredijk
Telefoon: 0513 - 46 32 84 • E-mail: info@autoshopswieringa.nl
www.autoshopswieringa.nl

HAARDEN EN KACHELS
TOER- EN SPORTRIJWIELEN
GAS- EN WATERLEIDING
GASFORNUIZEN EN KOMFOREN

J.E. DE JONG

Hoofdstraat 15-17 - Gorredijk - Telefoon 0513-461357

**DE BAKKERS
VAN VERLOOP**

Beetsterzwaag, 0512 - 38 12 13 Gorredijk, 0513 - 46 12 82
Heerenveen, Kon. Julianaweg, 0513 - 63 19 32,
De Passage, 0513 - 62 10 58 Oldeberkoop, 0516 - 45 13 67

Eén winkel, alles in huis!

Etos

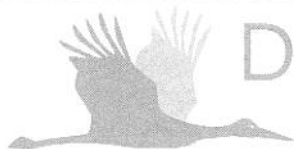
Gall Gall

**Albert Heijn
Gorredijk**

Hofland 1 - 8401 SH Gorredijk

Telefoon (0513) 46 23 80
Info@albertheijn-gorredijk.nl
www.facebook.com/ahgorredijk

Waar ieder dier telt!

DIERENARTSENPRAKTIJK BEESTERZWAAG

Molenlaan 8a

Dierenartsenpraktijk Beesterzwaag is een moderne praktijk.

Gezelschapsdieren

(inclusief diervoeding & voedingsadvies)

Paarden

(inclusief vruchtbaarheidsbegeleiding)

Melkveehouderij

(inclusief begeleiding, voedingsadvies)

Landbouwhuisdieren

0512 - 38 25 55 | WWW.DIERENARTSBEESTERZWAAG.NL

PIZZERIA - GRILLROOM

OASE

Hoofdstraat 23 - 8401 bv gorredijk
Tel.: 0513 - 464044
info:oasegorredijk.nl
www.oasegorredijk.nl

Sport- & Ontspannings-centrum

Mientewei 2
8401 AA Gorredijk
Postbus 201
8400 AE Gorredijk
T (0513) 46 19 78
F (0513) 46 48 81
www.kortezwaag.nl

"De Primeur"

Hoofdstraat 30
Gorredijk
Telefoon 0513-466444

rookartikelen
staatsloten
wenskaarten
snoep
lektuur
kado-artikelen

Zandstra Design

Werkend voor uw reclame

Lijnbaan 5
8401 VL Gorredijk
Tel: 06 467 417 89

info@zandstradesign.nl
www.zandstradesign.nl

Stichting Steunfonds Kyoga

Stichting Steunfonds Kyoga
steunt kleinschalige projecten in Uganda.
(www.kyoga.nl)

www.adremo.nl

Adremo

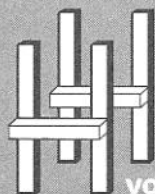
revalidatietechniek

Tolhûsleane 17, 8401 GA Gorredijk
Telefoon: 0513 465 543, E-mail: info@adremo.nl

kapsalon

Caroline

langewal 2, 8401 DD Gorredijk
0513-463197

BOUWKERN H. HAMSTRA B.V.

TOLHUSLEANE 3
8401 GA GORREDIJK
T 0513 46 18 27
F 0513 46 52 98

INFO@BOUWKERNHAMSTRA.NL
WWW.BOUWKERNHAMSTRA.NL

VOOR AL UW HOUT EN BOUWMATERIALEN

Ons Mag Alles Handelen

www.OMAH.nl MARKTHAL

Kerkewal 24 - 8401 CG Gorredijk
Telefoon 0513-464908 - Fax 0513-464331

autobedrijf

KROES

GORREDIJK

APK Keuringsstation
Badweg 54 Gorredijk
Tel.: 0513-461952
www.autobedrijfkroes.nl

Wij zien vele grote groepen houtduiven (groepen van wel 500 stuks tegelijkertijd), vele rode wouwen, en buizerds en meerdere groepen kraanvogels die hoog overvliegen. Wij blijven een tijdje bij het vogeltrekpunt. Op het moment dat de vogeltrek wat minder is, gaan wij over het strand te voet verder. Onderweg zien wij veel overvliegende vinken, kepen, sperwers.

Plotseling duikt een wespendif op. Wow dat is een onverwachte waarneming. In ondiepe water zwemmen duizenden knobbelzwanen, vele smienten, ta-

Zeearend

feleend. Ook de tureluur, Canadese gans en Brandgans ontbreekt niet. De laatste soort zien wij met duizenden in de weilanden. Bij het teruglopen gaan wij door het bos en zien eekhoorn, roodborst, winterkoning en ekster. De bonte specht ontbreekt echter.

Wij gaan naar het zomerhuisje om te nagenieten van deze eerste bijzondere dag. Wij hebben veel gezien.

Maandag

Opnieuw een zonnige dag met blauwe lucht en een stevige westenwind met windkracht 5-6.

Geen fijne dag voor trekvogels, er is veel te veel wind. De aanwezige vogelaars klagen maar blijven wel op hun post, want je weet maar nooit. Op deze dag zien wij geen grote aantallen overvliegende vogels. Wij wandelen langs het strand en zien vlakbij diverse zeehonden. Waarbij een dode zeehond op het strand. Ook diverse blauwe kiekens (alleen vrouwtjes), velduil, leeuweriken, kepen, groenlingen, smienten, rosse grutto, kanoeten en snippen laten zich zien.

Tijdens het fietsen komen de rode wouw (7x), kauw, bonte kraai, dodaars, kuifeend, kluut, middelste zaagbek, eider, Kieviet, bonte strandloper in het zicht

Dinsdag

Het weer lijkt een beetje op de vorige dag, opnieuw zonnig weer met veel westenwind. De vogeltrek op deze dag ziet er als volgt uit. Veel rode wouwen, buizerds met grote aantallen, graspiepers, boomleeuweriken, brandganzen vliegen zuidwaarts. Twee groepen kraanvogels met wel 200 vogels vliegen hoog over. Wat opvalt dat veel vogels hoog zitten, Wij hebben soms moeite om deze waar te nemen. Koperwieken, kauwen en houtduiven trekken massaal over.

Wij gaan erbij zitten en kijken om ons heen. Het is toch heel bijzonder dat deze vogels elk jaar opnieuw naar het zuiden trekken. Wij praten met vogelaars uit Noorwegen en Duitsland. De Zweden zijn niet echt spraakzaam, zij blijven maar in de lucht turen en leggen alles vast wat zij zien en horen. Wij zien nog grote groepen brandganzen, pimpelmezen en kneuen.

Woensdag

Het is alweer de laatste dag en opnieuw niet een topdag voor vogels. Ik ben deze dag nog voor zonsopgang opgestaan en naar het vogeltrekpunt gefietst. Een klein groepje vogelaars zijn aanwezig en genieten van een mooie zonsopgang. Later op de ochtend komen meer wolken opzetten. Er

is weinig wind. Op locatie zie ik een grote zilverreiger, ringmussen, vele buizerds.

Het is een dag met weinig vliegbevingen. Zo zie je maar weer. Geen dag is dezelfde. Soms zie je enorme trekbewegingen en soms is het vrij rustig. De trek is sterk afhankelijk van het weer. Daardoor heb je goede en minder goede trekdagen.

Ik heb een website gevonden waar de vogeltrek per dag wordt vastgelegd. Wil je eens zien wat er bij Falsterbó zoal voorbijvliegt kijk dan eens op:

www.falsterbofagelstation.se/arkiv/strack/migr_frame.htm

Op deze website kun je de tellingen

dagelijks volgen. Ook de afgelopen jaren kun je nog per dag/week inzien. Interessant.

Op het moment dat wij naar de fiets teruglopen zien wij boven ons twee zeearenden (volwassen exemplaren), wow wat een plaatje. Het is een mooie afsluiting van deze dagen in Falsterbó. In totaal hebben wij ongeveer 75 soorten vogels geteld. Een aanrader voor vogelaars. We hebben genoten van deze dagen. Donderdags rijden wij weer naar Gorredijk.

Rode wouw

De meest voorkomende vogels op trek zijn (2021):

16.000 kraanvogels, 60.000 eiders, 380.000 brandganzen, 18.000 sperwers, 360.000 houtduiven, 2 miljoen vinken/kepen en 67.000 sijsjes.

Romke Oosterbaan

De ringmus

In de wereld van de mussen is de ringmus een buitenbeentje. Er is veel over bekend maar er zijn nog genoeg raadsels rond de leefwijze van dit kleine vogeltje. Eeuwenlang zijn er al ringmussen op de wereld. Vermoedelijk afkomstig uit de vallei van de Gele rivier in China heeft het de aarde veroverd. In Bulgarije zijn tijdens opgravingen in een grot beenderresten gevonden van ringmussen, in een aardlaag uit 30.000 jaar vóór Christus. Het vogeltje is lang en vaak bejaagd, maar wist zich desondanks te handhaven. In 1958 wilde Mao Zedong de soort uitroeien, toen hij zag dat ze graankorrels aten. Drie miljoen chinezen kregen de opdracht om binnen drie dagen alle ringmussen te verdelgen met alle denkbare middelen. Schoolkinderen moesten hun vaderlandsliefde tonen door iedere dag twee dode ringmussen in te leveren. Ruim 800.000 ringmussen overleefden deze mussenoorlog niet. De ironie wil dat er hierna meerdere insectenplagen in landbouwgebieden uitbraken en men terstond een campagne begon om de ringmus terug te krijgen.

De ringmus was nog steeds niet veilig, nu in andere gebieden op de wereld. In 1997 werden in de haven van Antwerpen 1.236.000 panklare ringmussen in beslag genomen. Deze lading uit China was bestemd voor Italië. Hetzelfde was al eerder gebeurd in de Rotterdamse haven, waar in 1993 twee miljoen voor consumptie verpakte ringmussen werden onderschept (waarde 186.000 euro). (bron natuurland be.)

Kortom, ringmussen hebben het niet zo gemakkelijk in de buurt van mensen. Toch is dat de plek

waar ze graag zijn, in kleinschalig cultuurlandschap met bloemrijke weides, hier en daar bebouwing, bij boerderijen met oude boomgaarden, houtwallen, rommelhoekjes, bosjes. En omdat die habitat in de vorige eeuw tot in de jaren 70 aanwezig was in ons land, leefden hier talloze ringmussen. Men telde in 1977 nog zo'n 750.000 broedparen in ons land. Daarna is het bergafwaarts gegaan met de aantallen. En helaas moeten we weer naar de mens wijzen als grootste veroorzaker van de teloorgang van de ringmus. Want de laatste 10-20 jaar is het aantal ringmussen in ons land meer dan gehalveerd. De intensivering van de landbouw, de maiscultuur als vervanger van de graanteelt, het opruimen van heggen, bosjes en houtwallen en het grootschalig gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen maken van het platteland een dieronvriendelijke omgeving. De meeste ringmussen hebben te maken met voedseltekort en afname van nestgelegenheid. Het komt vaak voor dat de eitjes niet eens uitkomen (ei met dode vrucht) of dat de jonge vogeltjes vrij snel sterven (bron: sovon en vogelbescherming).

In het gebied rond het friese Eastermar (Oostermeer) was altijd een flinke populatie ringmussen.

Hoewel het aantal redelijk stabiel bleef, viel op dat er wel erg veel ringmussen zonder broedsucces bleven. Was er een verband met het gebruik van pesticiden in de omgeving? Het onderzoek hiernaar werd uitgevoerd door CLM onderzoek en Advies samen met de ringgroep Oostermeer. (op de site van CLM is het volledige onderzoek te lezen). In 48 monsters van eieren, nestjongen en adulten zijn 15 stoffen aangetroffen die in gebruik zijn als diergeneesmiddel, gewasbescherming of stoffen uit de industrie (o.a., DDT, DEET). De hoeveelheden waren echter gering en hebben niet geleid tot acute vergiftiging van de ringmussen. Echter, de effecten op lange termijn zijn niet bekend en daarom is meer onderzoek nodig. En wat zorgde er dan voor dat in het Eastermar gebied de aantallen stabiel bleven?.

Zo'n bericht, wat onlangs in de media kwam (14 oktober 2021), zet je toch aan het denken. Is er nog wel ruimte voor de ringmus? Omdat ringmussen een leefomgeving hebben van ongeveer 500 meter reikwijdte, fungeert ze wel als signaalvogel. Als er zoveel pesticiden worden gevonden in de vogels, is het duidelijk dat er in die omgeving teveel giftige stoffen ophopen. Met alle gevolgen van dien op dier en mens.

Ringmus. Foto: T. Geertsma

De ringmus staat op de rode lijst bij de 'gevoelige soorten'. De telling van Sovon (2013-2015) leverde 40.000-60.000 broedpaartjes op. In de winter wordt het een stuk gezelliger met maximaal wel 300.000 ringmussen; stelletjes, pubers, musjes zonder partner, bezoekers uit Noord en Oost Europa die het daar te koud vinden, van alles zit er tussen. Ook zijn er dan nog vele duizenden doortrekkers die nog meer warmte zoeken. In ons land is de ringmus een standvogel die hooguit wat in de nabije buurt rondzwervt na het broeden.

Het lijken grote getallen, maar de afname van het aantal ringmussen is na 1990 niet meer gestopt. De invloed van predatoren zoals de sperwer zijn ook onderzocht, maar die aantallen hebben geen

invloed op de enorme inkrimping van de ringmussenstand. Het grootste probleem lijkt te zitten tussen ei en opgroei van de musjes, maar ook dat is nog één van die raadsels rondom de ringmus. Er zijn grote gebaren nodig om de leefomgeving van de ringmussen (en tegelijk vele andere vogels) optimaal te maken. Het voedselaanbod moet verbeterd worden in het boerenland door bv. perceeltjes en overhoekjes met graan of onkruid in stand te houden en heggen en houtwallen behouden. Iedereen kan trouwens bijdragen aan deze transitie. Ringmussen eten granen, zaden en insecten. Om die te vinden hebben ze rommelhoekjes, heggen met inheemse struiken, boomgaarden etc. nodig. Geen netjes aangeharkte tuinen maar plekken waar ze lekker kunnen foerageren op de grond of in heggen naar kleine insecten en onkruidzaden. Ze bezoeken trouwens ook graag de voederplekken in de tuin en zijn dol op diverse zaden en zonnepitten. Bij particulieren worden helaas ook nog vaak giftige producten gebruikt zoals onkruidverdelgers en bv. de anti vlooien behandeling van hond en kat. Als die haren buiten belanden en gebruikt worden door de ringmus om nestjes te maken, slepen ze a.h.w. het gif mee naar binnen.

Ringmussen broeden in boomholtes maar maken ook gebruik van nestkasten. De ouders, die hun levenlang bij elkaar blijven, bouwen een vrij slordig nestje met wat stro en gras. In een nestkastje zijn ze snel klaar, maar is het in de open lucht dan bouwen ze een koepeltje over het nest. Het zijn haastige vogeltjes, want ze willen het liefst twee of drie legsels per seizoen voortbrengen. Is een nestkastje bezet dan schuwen ze een kraak van deze woning niet. Ze bouwen rustig een nieuw nestje bovenop dat van een ander vogeltje, zelfs al liggen er eitjes in. Ze zien ook mogelijkheden in grote nesten van bv. ooievaars. Daar is aan de zijkant voldoende plek om een nestje te maken. Ze leggen meestal 4-7 eitjes die ongeveer twee weken worden bebroed. De jongen worden door beide ouders gevoerd en verlaten na 15-20 dagen het nest. Dan gaan ouders zich meteen klaarmaken voor het volgende legsel, de jongen moeten zich nu maar redden. Helaas komt het de laatste jaren niet meer zover. Het verlies aan eieren en jongen bedraagt tussen 45 en 75 %.

Ringmusjes bevinden zich vaak tussen de huismussen en vinken. Ze zijn te herkennen aan een chocoladebruine kruin, doorlopende witte halsring en zwarte vlekken op de wangen. Ze zijn iets kleiner dan de huismus. En ze zijn het absoluut waard dat wij allemaal ons best doen om deze soort te behouden.

Jet Hofstra

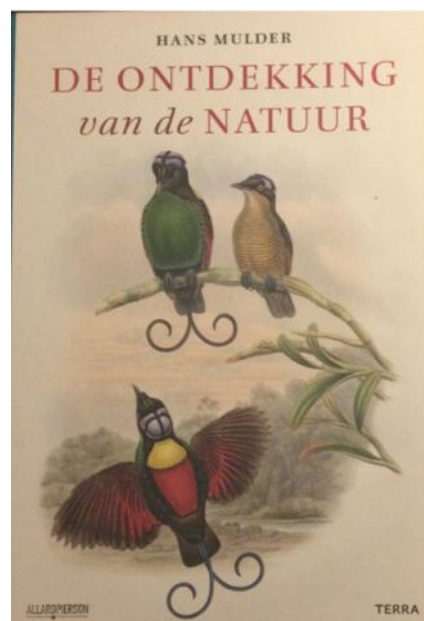
Boekbespreking

De ontdekking van de natuur

Stel je bent docent en geeft je studenten de volgende opdracht: maak een boek met de titel "De ontdekking van de natuur". Dat zou geheid heel diverse boeken opleveren.

Precies dat lijkt er ergens de afgelopen tijd gebeurd te zijn. Tenminste, er zijn twee heel verschillende, prachtige boeken met dezelfde titel verschenen. Frappant is dat op de voorkant van beide boeken een vogelfiguur op een tak zit. Een tak die van rechts naar links loopt. Op het ene boek zitten er twee vogels op de tak, en op de cover van het andere boek is het een doorzichtige "Röntgenvogel", maar toch..

Beide auteurs vermelden in het voorwoord dat het boek mede dankzij Corona tot stand is gekomen: doordat tijdens de lockdowns en quarantaines ineens tijd over was om een lang gekoesterde wens te vervullen: het maken van dit boek. Zo levert de coronacrisis ook wat moois op, want beide boeken zijn zeer de moeite waard, vind ik.

Ik heb de boeken allebei in huis, dankzij een verjaardag in november en Sinterklaas.

Ik heb nog niet de tijd heb gevonden om ze allebei helemaal te lezen, maar ik heb ze toch wel genoeg bekeken om hierover iets te delen met de lezers van de Geaflecht.

Eén van deze twee boeken heeft de Jan Wolkers prijs 2021 gewonnen, de prijs voor het beste natuurboek.

Het is geschreven door Hans Mulder, conservator van natuur-historische collecties van de Universiteit van Amsterdam.

Zo'n boek kan alleen door iemand met zo'n functie gemaakt zijn, of andersom: iemand met zo'n functie kan alleen maar zo'n boek maken.

Het is gewoon heel mooi, een boek dat je voor je op een – schoon - tafelblad legt om in te lezen en plaatjes te bekijken. Je zou bijna witte handschoentjes aantrekken voordat je erin gaat bladeren.

Ik vind het vooral een geschiedenisboek. Eentje met heel veel hele mooie platen uit de collectie die Mulder beheert.

Het boek bestaat uit twintig hoofdstukken, elk een verhaal. Bijvoorbeeld uit de tijd van de ontdekkingsreizigers, of die van

Charles Darwin. Boeiend opgeschreven, leuk om te lezen, anekdotisch. De schrijver heeft geen voetnoten in de tekst opgenomen, wat de leesbaarheid ten goede komt. Waarom zou hij dat ook doen, het is ten slotte geen wetenschappelijk boek. Wel vind je achterin een lange lijst met bronvermeldingen.

Het boek laat zien hoe de belangstelling voor de natuur zich ontwikkeld heeft in de loop van de tijd, en hoe dit onder de aandacht van de mensen is gebracht. In die zin is het boek zelf een hoofdstuk in de geschiedenis die het beschrijft.

Wat aan dit boek onmiddellijk opvalt zijn de afmetingen. Formaat Grote Bosatlas, zeg maar. Daardoor komen de prenten natuurlijk heel mooi tot hun recht.

Nadeel is dat het boek behoorlijk aan de prijs is, maar ook wel een heel mooi verjaardagscadeau.

Het tweede boek met dezelfde titel is betaalbaarder, van een normaal stevig boekformaat, gebonden, en eveneens heel mooi vormgegeven. En het is gedrukt op een fijne kwaliteit papier. Dit boek zou ik mee kunnen nemen om in de trein te lezen, of lekker thuis in de stoel.

De schrijvers zijn Jan Luiten van Zanden, econoom en historicus, Thomas van Goethem, bioloog/historisch ecooloog, Rob Lenders, eveneens historisch ecooloog en bioloog Joop Schaminée.

Het is dan ook een interdisciplinair boek, met nadruk op historische ecologie.

Bij het lezen moet ik denken het boek Sapiens van Harari. Er worden verbanden gelegd en bronnen vermeld, maar de focus ligt in dit boek, in tegenstelling tot Sapiens, specifiek op invloed van de mens op de biodiversiteit in Nederland.

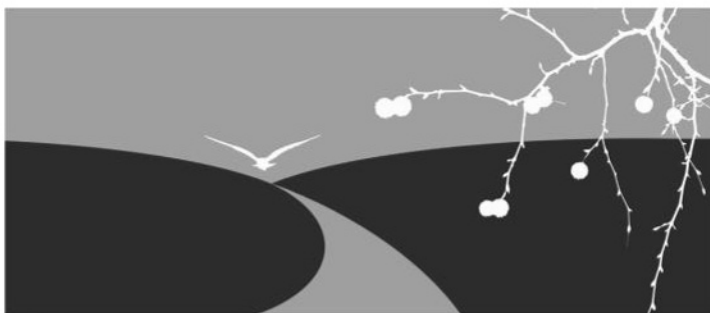
In het boek zijn veel illustraties en grafieken opgenomen. Daarmee komt het wetenschappelijker over dan haar titel-genoot. In dit boek staan wel noten die verwijzen naar de lijst achterin het boek.

Een van de doelen van dit boek is om te onderzoeken in hoeverre het beeld dat de mens alleen een negatieve impact heeft op de natuur klopt. De conclusie is een enigszins genuanceerd verhaal, enerzijds wordt vastgesteld dat in de loop van de geschiedenis inderdaad veel schade is aangericht door de mens, maar anderzijds lijkt het niet noodzakelijkerwijs zo te zijn dat dat in de toekomst in dezelfde lijn door moet gaan. Een beetje hoop is er dus nog wel, ondanks onszelf.

Stel ik was docent en had mijn studenten de opdracht gegeven een boek te maken met de titel “De ontdekking van de natuur”, ik zou heel vrolijk zijn geworden als dit het resultaat was.

Allebei geslaagd.

Lieuwe Dijkstra

NATUERFERIENING BAKKEFEAN e.o.

Natuerferiening Bakkefean e.o.

(opgericht in 1951)

Voorzitter	Claartje Slofstra
Secretaris	Oene Roelsma
Penningmeester	Ingrid Arends
Bestuursleden:	Jouke Bouius
	Roel van der Brug
Aspirant lid	Jan Dirk van der Meulen
Aspirant lid	Baukje Mulder

1	natuerbakkefean@live.nl
1	oeneroelsma@hotmail.com
	penningmeester@natuerbakkeveen.nl
	j.bouui062@ziggo.nl
	rvdbrug15@home.nl

Natoer Nijs November 2021

Tijdens deze herfstperiode doet de natuur een stapje terug. Althans daar lijkt het oppervlakkig op. Voor mensen die daarentegen goed om zich heen zien, is er eigenlijk nog wel genoeg te zien. Wat opvalt is dat trekvogels nog tot diep in november verschijnen en doortrekken. Tendens van de komende jaren? In het hoge noorden en oosten blijkt nu eindelijk stevige nachtvorst voor te komen. Ook hier lijkt het volgens Piet nu wat te gaan winteren (dit is op 24 november). Reacties: Veel trek van ganzen, nu ook meer Toendrarietganzen (tellingen op het Fochteloerveen geven op 20 november nog een vrij laag aantal aan in vergelijking met voorgaande jaren. Nog steeds weinig Kramsvogels (die ook uit noordoostelijke regio moeten komen). Sijsjes, Koperwieken en Kepen daarentegen zijn wel aardig op sterkte qua aantallen. Zodra het echt gaat winteren, zullen er meer trekbewegingen zijn, zoals Kieviten, Wulpen, Zwanen (nog maar weinig Wilde en Kleine Zwanen) en ganzen. Vermeldenswaardig is het redelijk hoge aantal Houtsnippen, welke in de bossen vlak voor onze voeten opvliegen. (ik zit in november al op 14 exemplaren...). Verder nog een melding van roepende en overtrekkende Kraanvogels in de vroege ochtend van 18 november over ons dorp.

Zodra het meer gaat vriezen is het, behoudens enkele uitzonderingen, gebeurd met de paddenstoelen. Je moet dan meer letten op Hout- en Korstzwammen op takken en dood hout. Hier zitten vaak best leuke soorten bij.

Waarnemingen

Vogels:

*Een groep **Kraanvogels** vloog in de vroege ochtend van 18 november over ons dorp (gehoord vanuit de slaapkamer...). Landelijk worden ze vooral gemeld uit de oostelijke regio van Overijssel, Gelderland en Limburg. Het gaat dan soms om groepen van honderden vogels. Spectaculair om mee te maken.

*vrij veel **Houtsnippen** worden gemeld in vrijwel alle ons omringende bosgebieden. Zie je een bruine vogel, zo groot als een gaai, snel wegvliegen? Dat zou hem kunnen zijn.

*Opeens veel meldingen van groepjes Pimpelmezen, een voorbeeld van trek uit het noorden/oosten. In zo'n groep ook Staartmezen, Goudhaantjes en Vuurgoudhaantjes. Volg zo'n groep eens en let vooral op soorten als Tjiftjafs (Siberische), en mogelijk ook boszangers. Overigens zijn Goudhaantjes dun gezaaid dit najaar. SOVON doet nu onderzoek naar dit verschijnsel.

*Een roepende Waterral op 21 november langs het "middenpad" op de Duurswouderheide. Ook landelijk nu vrij veel meldingen van roepende waterrallen. De soort is nauwelijks te zien. Let dus op de tiktokkende roep.

Zoogdieren:

Otters lijken ook de weg naar onze contreien te hebben gevonden, gelet op enkele recente meldingen.

Paddenstoelen:

Steeds meer soorten paddenstoelen, waarvan het voorkomen (nog) niet bekend was in onze omgeving (althans voor zover ik weet), worden er gemeld. Hans Kooi meldde een **Gekraagde Aardster** in de Slotplaats. Een aansprekende soort, lijkend op een gevallen eikel, maar dan met een mooie krans.

Onder paddenstoelen worden behalve de traditionele (steel met hoed), ook allerlei andere vormen ondergebracht. Bijvoorbeeld schorszwammen, aardsterren, knoop- en trilzwammen, knotszwammen, koraalzwammetjes enz. Zelfs schimmels als meeldauw enz. vallen er onder. Bekend is ook de Esdoornvlekkenzwam (Lijkt op grote inktvlekken op een esdoornblad). Geniet...er is van alles te zien. Komt u er niet uit, stuur even een foto.

Tip: De waarnemingen kunnen online worden bekeken op de website: www.natuur-bakkeveen.nl. Kies optie "links" en dan waarnemingen in Bakkeveen. Verder kunt u een kijkje nemen op www.natuurverenigingen-opsterland.nl. Op die site o.a. mededelingen en artikelen van onze vereniging. Meldingen graag weer bij Koert Scholten: Liefst online op: kokoscho@xs4all.nl. Tel nr.542017.

Toekomst van onze omgeving

Nu het einde van het jaar nadert is het goed om ook naar de toekomst te kijken. U hebt misschien in al gehoord van de nieuwe omgevingswet van Ollongren? Waarvoor iedere gemeente een Omgevingsvisie moet ontwikkelen?

Nu denkt u wat moeten wij daarmee. Nou, wij denken: flink actief meedenken en mee praten!

De gemeente heeft gelukkig van ervaringen in het verleden geleerd dat het goed is om ons, als betrokken organisatie, te betrekken bij het voortraject. Dan heb je natuurlijk minder kans op bezwaren achteraf.

We hebben een constructief gesprek gehad met ambtenaren van Opsterland die bezig zijn met de voorbereiding van een en ander, samen met de bevriende natuurvereniging Geaflecht.

Het is mooi dat dit al in een vroeg stadium is gebeurd. Wij hebben een aantal zaken naar voren gebracht waarvan we hopen dat de gemeente daar echt wat mee gaat doen.

Fundament ontbreekt vooralsnog: een Landschapsbiografie.

We hebben om te beginnen gepleit voor het laten opstellen van een Landschapsbiografie. Een goed gedocumenteerd document waarin het landschap van onze gemeente wordt beschreven qua geografie, qua geschiedenis en wat je daarvan nog kunt waarnemen nu in het landschap. *‘Een landschapsbiografie laat zien hoe een gebied zich door de wisselwerking van mens en natuur heeft ontwikkeld. Dat geeft inzicht in de manier waarop het verleden doorwerkt in onze huidige leefgeving’.* (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, juni 2018)

Betrokken organisaties, verenigingen en burgers worden daarbij actief betrokken. Hoe waarderen zij hun leefomgeving? Dat moeten de opstellers van een toekomstvisie wel weten! Met een Landschapsbiografie heeft een gemeente een solide basis voor een toekomstvisie; je moet wel goed weten waarop je kunt voortbouwen, je moet weten wat waardevol is om te beschermen, je moet weten waar mogelijkheden liggen voor verandering en verbetering. Omliggende gemeenten als Smallingerland, Noord-Oost Friesland, Zuid-West Friesland, de Waadhoeke hebben wel een landschapsbiografie laten maken en profiteren daar nu van. Hopelijk gaat Opsterland nu ook deze kant op. Een Omgevingsvisie kan volgens ons niet zonder deze belangrijke fundering.

Zorgen over natuur en landschap

In de nieuwe wet wordt het leidende principe: *‘ja, mits’* (dingen mogen, tenzij er duidelijk bezwaren zijn), terwijl de oude wet uitging van *‘nee, tenzij’* (dingen die niet in het bestemmingsplan voorkomen, mogen niet, tenzij een aanvrager duidelijk kan maken dat een uitzondering goed zou zijn).

Wij hebben naar voren gebracht dat we zorgen hebben over natuur en landschap: ‘natuur en landschap’ hebben geen stem, zoals burgers, verenigingen en organisaties wel. Zij lopen dan nog meer gevaar dan nu.

De nieuwe Omgevingswet zou wel eens te veel vrijheid kunnen bieden voor economisch sterke partijen die het landschap naar hun inzicht inrichten. Grote kans dat het algemeen belang en natuur en landschap het kind van de rekening worden.

Laten we met zijn allen goed opletten en actief deelnemen aan de discussies die nog zullen komen. Een mooi voornemen voor het komende jaar!

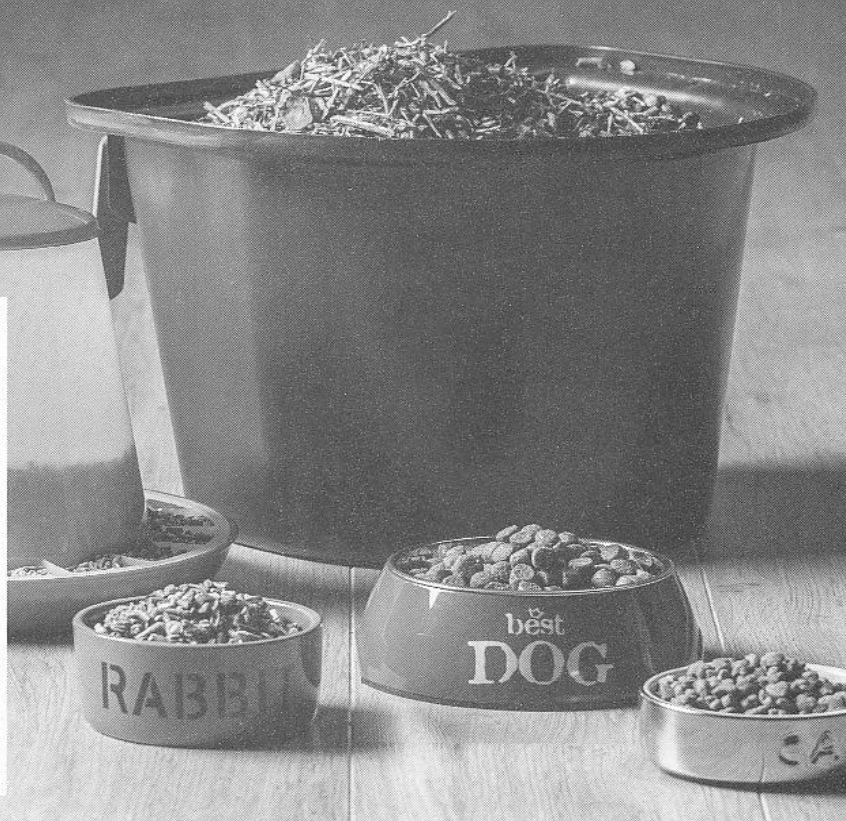
Claartje Slofstra

welkoop
verstand van tuin & dier

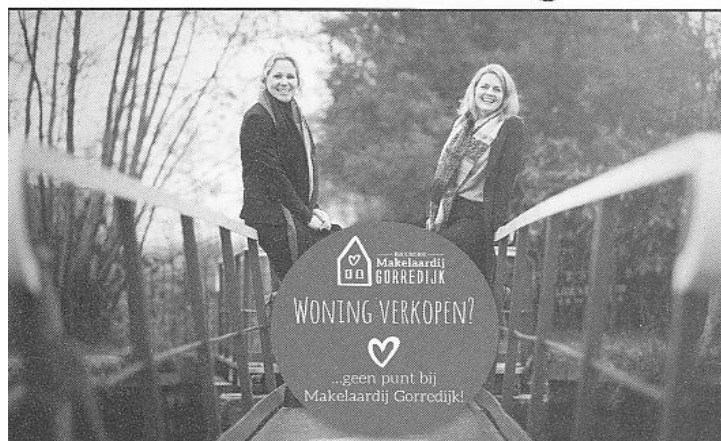
Echt verstand van voeding

Bij Welkoop hebben we echt verstand van de beste voeding voor jouw dier. Voor honden en katten, maar ook voor paarden en knaagdieren hebben we een passend voedingsadvies. Hoe groot is het dier? Hoe oud? Beweegt hij veel of weinig? Het speelt allemaal een rol bij de juiste voeding.

Kom voor een gratis advies naar de winkel. En onze adviseurs hebben zoveel kennis en ervaring dat we het hele jaar door durven te zeggen: **voeding niet goed, geld terug** met onze 100% tevredenheidsgarantie.

Jubbega Gorredijksterweg 54

WONING VERKOPEN?

...geen punt bij
Makelaardij Gorredijk!

WAAR JE THUIS BENT
**Makelaardij
GORREDIJK**

Hoofdstraat 6
Gorredijk
Tel. 0513-769055

**KEES
& SITA**
kappers

Keesensitakappers.nl

Molenwal 2
8401 CD Gorredijk
tel. 0513-461580

Woensdagavond geopend

LUNCHROOM

"De Gerdykster"

0513-464296

Hoofdstraat 51 - 8401 BW Gorredijk

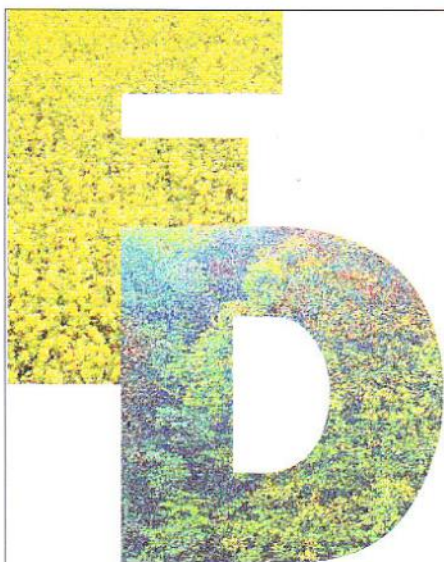

King of the Field!

plas & dras pompen

www.poortmansolar.nl

*Brengt groen
tot leven!*

HOVENIERSBEDRIJF FEITZE DIJKSTRA

- Tuinadvies ■ Tuinontwerp ■ Tuinaanleg
- Tuinonderhoud ■ Boomverzorging ■ Bestrating
- Schuurtjes ■ Vlonders ■ Vijvers

Tolbaas 14 Gorredijk • Tel.: 0513-461277
Mob. 06-29515461 • www.feitzedijkstra.nl

**VOOR ONDERNEMERS
DIE ERUIT HALEN WAT ERIN ZIT.**

FREERK VAN DER GOOT, HD POINT DRACHTEN

Uw ambities voor de volle 100% waarmaken. Door 24/7 met u mee te denken op het gebied van accountancy en fiscaal advies. Meer dan 100 betrokken topprofessionals die nooit concessies zullen doen aan uw doelen en uw plannen om ze te bereiken. In voor- en tegenspoed. Uw zaken raken ons immers net zo goed.

**Van der Veen
& Kromhout**
registeraccountants • belastingadviseurs

www.kromhout.com